

Turistički resursi Bjelovara i Daruvara

Grgić, Anamaria

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:571216>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-21**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEDIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENTA TURIZMA I
SPORTA

ANAMARIA GRGIĆ

**TURISTIČKI RESURSI BJELOVARA I
DARUVARA**

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2022.

MEDIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ MENADŽMENTA TURIZMA I
SPORTA

ANAMARIA GRGIĆ

**TURISTIČKI RESURSI BJELOVARA I
DARUVARA
TOURIST RESOURCES OF BJELOVAR AND
DARUVAR**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: mr. sc., Ivan Hegeduš, v. pred.

ČAKOVEC, 2022.

Sažetak

U današnje vrijeme u Republici Hrvatskoj, kao i do sad, po broju turističkih dolazaka i prema stupnju atraktivnosti turističkih resursa i atrakcija, dominira primorska Hrvatska. S obzirom na atraktivnost svih blagodati sunca i mora te njihovih popratnih sadržaja to je očekivano stanje kao i u mnogim drugim državama svijeta. Međutim, ovim radom želi se pokazati i druga strana hrvatske ponude a to je kontinentalna Hrvatska. Želi se prikazati nešto manje poznata, ali itekako privlačna strana turističke ponude Republike Hrvatske, odnosno dvaju gradova Bjelovara i Daruvara. Često se navodi da kontinentalna Hrvatska ima puno prostora za napredak te da se upravo zbog toga treba posvetiti razvoju i promociji toga kraja. Za njezin razvoj potrebno je ulaganje u razvoj. Ovaj rad na neki način predstavlja usmjerenje pažnje i na unutrašnjost te njezino predstavljanje u najboljem svjetlu. Grad Bjelovar se smatra relativno mladim gradom koji još nije ostvario svoj puni potencijal. Isto tako grad Daruvar jedan je od manje opaženih gradova koji itekako ima prostora za napredak i razvoj.

Ovim radom nastoje se predstaviti grad Bjelovar i grad Daruvar. Istraživanjem će se obuhvatiti najpoznatiji turistički resursi Bjelovara i najpoznatiji turistički resursi Daruvara. Istražit će se međusobna konkurentnost navedenih gradova budući da se nalaze u istoj županiji te će se istražiti njihovo međusobno nadopunjavanje na turističkoj karti županije. Zatim, slijedi anketa koja pokazuje koliko su ispitanici upoznati s najpoznatijim resursima ova dva navedena grada te kakvo je njihovo zadovoljstvo ponudom što može uvelike pomoći njihovom daljnjem napretku i razvoju.

Ključne riječi: kontinentalna Hrvatska, Bjelovar, Daruvar, turističke atrakcije, konkurentnost

ZAHVALE

Ovim putem zahvaljujem svom mentoru Ivanu Hegedušu, v. pred. za izdvojeni rad, trud i strpljenje iskazano prilikom izrade ovoga završnoga rada te za svaki savjet koji mi je uputio prilikom studiranja i izrade ovoga završnoga rada.

Isto tako, zahvaljujem svim kolegama i kolegicama na pomoći i podršci koju su mi nesebično pružili. Također velika hvala svim ostalim profesorima na strpljenju i prenesenom znanju i iskustvu.

Posebnu zahvalnost iskazujem svojoj obitelji i najboljoj prijateljici bez čije moralne i financijske pomoći ne bih uspjela.

Anamaria Grgić

Sadržaj

SAŽETAK

1. UVOD.....	4
2. TEORIJSKI PREGLED LITERATURE.....	5
2.1. Turistički resursi	5
2.2. Prirodni turistički resursi.....	7
2.3. Društveni turistički resursi	9
2.4. Funkcionalna struktura turističke resursne osnove.....	11
2.5. O gradu Bjelovaru	12
2.5.1. Glazbeni paviljon u bjelovarskom parku	14
2.5.2. Katedrala svete Terezije Avilske.....	15
2.5.3. Terezijana	16
2.5.4. BOK festival.....	17
2.5.5. DOKUart	18
2.5.6. Gradski muzej	18
2.5.7. Spomen – područje Barutana	19
2.5.8. Bjelovarski sajam	21
2.6. O gradu Daruvaru.....	22
2.6.1. Dvorac Janković	23
2.6.2. Lječilišni perivoj Julijev park.....	24
2.6.3. Daruvarske toplice.....	26
2.6.4. Rimska park - šuma.....	27
2.6.5. Dani piva	27
2.6.6. Vinodar – festival vina	28
3. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA.....	29
3.1. Metodologija istraživanja.....	29
3.2. Rezultati istraživanja	30
3.3. Ograničenja istraživanja.....	44
3.4. Turistički promet Bjelovara i Daruvara za 2019.g., 2020.g., 2021. godinu.....	44
4. ZAKLJUČAK.....	46
5. LITERATURA	48
PRILOZI	

1. UVOD

Predmet istraživanja ovoga rada su turistički resursi i atrakcije Bjelovara i Daruvara. U radu će se pobliže objasniti svaka od značajnijih atrakcija ova dva grada te će prikazati koliko zapravo ima prostora za razvoj njihove turističke ponude i promocije postojećih resursa. Također, ispitat će se ispitanike koliko dobro su oni upoznati s atrakcijama Bjelovara i Daruvara, jesu li ikad posjetili neku od navedenih atrakcija te koji je grad turistički bolje razvijen po njihovom mišljenju. U prvom dijelu rada provedeno je sekundarno istraživanje, odnosno teorijski pregled literature koja opisuje turističke atrakcije i resurse Bjelovara i Daruvara te nešto općenito o tim gradovima (geografski položaj, kulturno – povijesna baština, prirodna baština te ostali oblici njihove baštine). U drugom dijelu rada provedeno je primarno istraživanje o upoznatosti turista koji nisu iz navedenih krajeva s atrakcijama i resursima koje posjeduju Bjelovar i Daruvar, opća obilježja tih turista, odnosno, njihova životna dob i stupnjevi njihova obrazovanja. Problem istraživanja polazi od činjenice da je za svaku turističku destinaciju potrebna dobra priča koja će se na kvalitetni i smisleni način promovirati na turističkom tržištu.

Grad Bjelovar je, prema podacima iz Državnoga zavoda za statistiku, ostvario porast dolazaka i noćenja turista za 91 dolazak u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu. Grad Daruvar ostvario je porast dolazaka i noćenja turista za 585 dolazaka u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu. Svaki od gradova u Republici Hrvatskoj ima određenu turističku priču i određene turističke sadržaje. Tako se može napraviti i turistička priča za gradove Bjelovar i Daruvar koja je nužna za privlačenje posjetitelja te za daljnji razvoj destinacija tih dvaju gradova. Ciljevi ovoga rada su istražiti koji su najpoznatiji turistički sadržaji Bjelovara i Daruvara te ih detaljnije opisati, utvrditi koji grad ima više turističkoga sadržaja i koji od ta dva grada je posjećeniji te istražiti koliko ljudi koji žive izvan navedenih gradova znaju o njima i njihovim glavnim atrakcijama. U posljednjem dijelu rada dan je zaključak, odnosno koji je od ovih dvaju gradova razvijeniji i ima više turističkih atrakcija te na što se gradovi trebaju fokusirati kako bi se još više razvili.

2. TEORIJSKI PREGLED LITERATURE

U ovom poglavlju će se u više potpoglavlja predstaviti najprije turistički resursi, zatim glavna tema rada, odnosno turistički resursi Bjelovara i Daruvara. Detaljno će se pregledati svi značajniji resursi navedena dva grada.

2.1. Turistički resursi

Čavlek i Prebrežac (2011) navode da se „u ekonomiji resursi definiraju kao materijalna i duhovna dobra koja se mogu gospodarski iskoristiti (valorizirati), odnosno kao čimbenici koji se rabe u proizvodnji nekih roba ili usluga i sudjeluju u stvaranju realnoga bruto-domaćega proizvoda. Također, ubrajaju se u temeljne čimbenike proizvodnje (uz rad, kapital i poduzetništvo), dok su izvedbeni čimbenici proizvodnje tehnologija, istraživanje i razvoj te obrazovanje i usavršavanje. Jedan od važnijih čimbenika u novijem vremenu je i sigurnost jer ukoliko vlada nesigurnost na globalnoj razini, posljedice će se uvelike osjetiti i na turističkom tržištu zbog činjenice da turizam sve više postaje globalna pojava koja stoji na nesigurnim nogama stalnih sukoba, većih ili manjih razmjera, svijeta terorizma, ali i prirodnih katastrofa.

Količinski i prostorno resursi su ograničeni, a neki su i vrlo rijetki. U relativnom smislu ograničeni su zato što se stalno troše pa s obzirom na ljudske potrebe ne postoji nijedan resurs u beskonačnim količinama, odnosno nijedno dobro, koje se neće kad tad dovesti na razinu zaliha. Za ekonomiju ograničenost resursa važno je pitanje jer se potrebe za proizvodnju robe i usluga stalno povećavaju zato što neprestano raste broj stanovništva svijeta i njegove potrebe. Što je bogatstvo resursa veće i raznovrsnije, to su veće mogućnosti kvalitete proizvodnje dobara, odnosno pružanja usluga. No, iako u svijetu postoji veliki broj zemalja koje su bogate količinama i raznovrsnošću resursa, s njima se ne koriste odgovarajuće. Razlog tome je nedostatak stručnjaka, neodgovarajuće tehnologije, nedostatak sredstava za investicije, nepovoljne tendencije u razvoju i sl. (Čavlek, Prebežac 2011).

Turistička resursna osnova dio je cjelokupne gospodarske resursne osnove određenoga prostora, koja osim turističke atrakcijske osnove kao temeljnoga turističkoga resursa, sadrži i ostale izravne turističke resurse te neizravne turističke resurse. (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Čorić (2019) navodi da: „Atrakcija može biti mjesto, događaj, manifestacija, koja zbog neke specifičnosti privlači veći broj posjetitelja. Turisti, birajući određenu destinaciju, zapravo biraju turističku atrakciju, a tek onda smještajne kapacitete, dobru prometnu povezanost, blizinu tržišta i ostale čimbenike. Baš zbog tih razloga, turizam se može razviti samo u područjima koja posjeduju potencijalne ili realne turističke atrakcije, te se smatra da su one temeljni turistički resurs svake turističke destinacije. Turističke atrakcije mogu se definirati kao ona obilježja turističke destinacije koje svojim karakteristikama privlače i motiviraju turiste da posjete neko turistički receptivno područje.“ (file:///C:/Users/anama/Downloads/tm_coric_nina.pdf)

Turistički resursi su ona sredstva koja donose neku korist u različitim područjima turizma. Oni mogu biti prirodna ili antropogena dobra koja donose neku gospodarsku korist, odnosno mogu se valorizirati i oni su glavni čimbenici razvoja pojedine geografske regije, turističke regije ili zemlje u cijelosti. Turistički resursi su temeljna odrednica razvoja te stoga moraju imati visok stupanj privlačnosti kako bi svojim značajkama i vrijednostima bili turistički iskoristivi. Atraktivni resursi moraju biti temelj svake pojedine ponude turizma neke zemlje.

Bartoluci (2013) navodi da se turističke atrakcije mogu interpretirati kao područje rekreacije i obrazovne aktivnosti izletnika i turista koje oni često dijele s domaćim stanovništvom. Turistički resursi se prema njihovom porijeklu dijele na prirodne ili biotropne i društvene ili antropogene resurse (koje je čovjek sam izgradio). (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Svi elementi atraktivnosti destinacija nisu jednako važni za svaku destinaciju zbog određenih geografskih obilježja destinacije. Za atraktivnost različitih destinacija u Republici Hrvatskoj zaslužne su klima, prirodne ljepote i cjeline. (Bartoluci, 2013)

Prema Kotler i suradnicima (2006) destinacije su mjesta s nekim oblikom stvarne ili zamišljene granice te one mogu biti stvarna fizička granica, politička granica ili pak granica koje je stvorilo tržište. Autori se općenito u svojim analizama najviše osvrću na prirodne resurse te su oni iznimno važan čimbenik razvoja turizma. Međutim, treba razlikovati pojmove čovjekova prostora i čovjekove okoline. Iako među njima postoji sličnost, oni nisu istovrsni pojmovi. Pojam čovjekova okolina relativno je novijega datuma te on potpunije označava istinski sadržaj onoga što se htjelo obuhvatiti pojmom prostor. Točnije, prostor, kao takav, i jest dio same čovjekove okoline, ali u okolinu se uključuju i odnosi koji postoje i djeluju i na sam prostor.

2.2. Prirodni turistički resursi

Prirodni turistički resursi dijele se na: klimatske, geomorfološke, hidrografske, biogeografske i pejzažne resurse. Bartoluci (2013) je prirodne atrakcije podijelio na: klimu, planine, rijeke, jezera, floru i faunu, pejzaž, rezervate životinja i dr. Prema Bartoluci (2021) prostor je temeljni prirodni resurs na kojem se odvija turizam jer prostor sa svim svojim potencijalnim turističkim atraktivnostima privlači turiste. Isto tako Bartoluci navodi da je „prostor u turizmu konkretno područje gdje se stvara turistička ponuda ili gdje se zadovoljavaju određene turističke potrebe, što se naziva turistička destinacija te se tu prije svega misli na prostor u kojem se zadovoljavaju turističke potrebe za odmorom, rekreacijom, zabavom i drugim aktivnostima u destinaciji. Stoga je prostor temeljni faktor razvoja turizma. Korištenje prostora u turizmu dovodi do njegovoga razaranja te na taj način prostor postaje predmet razmjene u turizmu.

Pod klimatske resurse ubrajaju se raznoliki tipovi klime, insolacija, relativna vlažnost i temperatura zraka, vjetrovi, količina i vrste oborina. Klimatski turistički resursi imaju izrazito važno značenje i utjecaj na čovjekovu fiziologiju, osjećaj opuštenosti i ugodnosti. Sezonske varijacije su često važni čimbenici privlačnosti pojedinih klima i odabira turističke destinacije. Klima je komplementarni turistički resurs, ali može i samostalno djelovati na privlačenje turista s obzirom na njezina rekreativna svojstva. (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Geomorfološki turistički resursi su planine, planinski lanci, vulkani, klisure, kanjoni, pećine, špilje, polja u kršu, krški oblici (vrtače, škrape). Pod geomorfološkim resursima podrazumijevamo sve reljefne raznolikosti i bogatstva površinskih i podzemnih oblika zemlje nastalih kao rezultat djelovanja endogenih pokreta i egzogenoga modeliranja. (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Ćorluka (2019) navodi da „hidrografske turističke resurse čine oceani, mora, jezera, rijeke, podzemne vode, termalne vode i gejziri. Usmjerenost i masovnost turističkih kretanja pokazuje kako su, uz klimu, hidrografski elementi najprivlačniji čimbenici razvoja suvremenoga turizma, bez obzira na to o kojoj vrsti i specifičnom obliku turizma je riječ. Vode možemo podijeliti na vode na kopnu i svjetska mora. Vode na kopnu dijelimo na tekućice (rijeke i potoke), stajačice (jezera i bare) i podzemne vode. Sa stajališta turističke privlačnosti svjetska su mora i priobalja najprivlačniji prostor odmora, zabave, rekreacije i zadovoljavanja čovjekovih turističkih potreba.“ (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Pod turističke pejzažne resurse podrazumijevaju se planinski pejzaži, nizinski ili pejzaži relativno niskoga reljefa te primorski pejzaži. Izraz pejzaž u turističkom smislu podrazumijeva jedinstvenost raznolikih društvenih i prirodnih resursa smještenih na određenom prostoru koji utječe na čovjeka na više načina te se zbog toga svrstavaju u složene motive turističkoga kretanja. Prema Ćorluki (2019) tri su osnovna geografska elementa koja tvore svaki pejzaž:

- tlo i geomorfološki oblici – imaju utjecaj na elemente za aktivnost turizma
- vegetacija- sastoji se od različitoga spektra biljaka, sastava tla te klime koji zajedno određuju izgled krajolika
- čovjek i njegov utjecaj na krajolik – pojam podrazumijeva da su pejzažni resursi u isto vrijeme i društveni resursi. Razlog je taj što ljudi često preoblikuju određene prirodne površine kao što su polja tulipana u Nizozemskoj ili vinogradi u Francuskoj.

(https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

2.3. Društveni i turistički resursi

Društveni resursi sastoje se od čovjeka, stupnja obrazovanja ljudi, kulturno-povijesne, etnosocijalne, manifestacijske, ambijentalne i umjetničke resurse. Turizam je radno-intenzivna djelatnost te stoga brojne tehničke inovacije od automatizacije do informatike značajno utječu na smanjenje potrebe radne snage u mnogim djelatnostima, u turizmu imaju ograničeno djelovanje što pretpostavlja da će čovjek još dugo biti glavni „proizvođač“ usluga.

Kulturno-povijesni resursi odnose se na očuvane ostatke nekadašnjih drevnih civilizacija i tehnoloških dostignuća tih civilizacija, spomenike, umjetnost i urbanizirane cjeline, ostvarenja u umjetnosti. Baš kao što je navedeno, svi ti društveni resursi, koji sežu u davnine postojanja ljudskoga roda, mogu biti vrlo privlačni i turistički iskoristivi. Glavni razlozi i motivi posjete ovih resursa su njihova rijetkost te umjetnička vrijednost, njihovo povijesno značenje, estetika, kao i ostale vrijednosti. S vremenom, razina obrazovanja turista je u porastu pa uz osnovne potrebe, odmora i rekreacije, sve veći broj turista želi zadovoljiti određene kulturne potrebe tj. susresti se s različitim ljudima i sredinama u kojima obitavaju samo privremeno. (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Etnosocijalni resursi se odnose na materijalnu, ali isto tako i duhovnu kulturu naroda, igre, pjesme, običaje, nošnje, rukotvorine, kulinarstvo i mentalitet naroda. Pod ove resurse se također ubrajaju socijalne osobine naroda kao što su gostoljubivost, uslužnost, pristupačnost ili temperament. Etnosocijalni turistički resursi iznimno su raznoliki ako ih se promatra kao grupu resursa zbog toga što obuhvaćaju raznolike tipove materijalne i duhovne kulture pojedinoga naroda, na sve što čini život pojedinoga naroda. Ova grupa resursa u turizmu može imati vrijednost i biti privlačna zbog činjenice da svaka civilizacija i narod na svijetu imaju specifičnu kulturu koja je samom njihovom raznolikošću vrlo rijetka, a neke su čak i pred izumiranjem u urbanim društvima. Ovi

resursi dopuštaju mogućnost kretanja vlastitoga kulturnoga i turističkoga identiteta naroda, kao takvoga, tj. daju posebnu vrijednost i obilježja etničkim skupinama ili naciji, a turistima se plasiraju u stalnom kontaktu s različitim ljudima, na različitim mjestima i u različitim situacijama, ali i organiziranim manifestacijama različitoga tematskoga karaktera.

(https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Umjetnički resursi su spomenici povijesnoga i kulturnoga razvoja, dostignuća u arhitekturi, različitim umjetnostima poput likovne, glazbene i kazališne, muzeji, galerije, gliptoteke, zbirke ili knjižnice. Ovi resursi i dostignuća vezani uz njih uglavnom su dodatna, sporedna ponuda turizma. Izuzetno, samostalno kao privlačni faktor ili motiv putovanja mogu djelovati u obliku manifestacija. Manifestacijski resursi odnose se na ustanove koje su zadužene za organiziranje obrazovnih i obrazovno-rekreacijskih manifestacija ili aktivnosti. Osim kulturno-povijesnih, kulturnih i umjetničkih ustanova i njihovih stalnih ili povremenih izložbi, predstava, seminara ili kongresa kulturno-povijesne, umjetničke ili etnosocijalne tematike te drugih dostignuća jednoga naroda, mogu se prirediti i velike kulturne i druge manifestacije, koje ne samo da imaju odgojnu funkciju, već znatno povećavaju stupanj atraktivnosti turističkoga mjesta, regije ili zemlje u cjelini i tome obogaćuju sadržaj boravka i stvaraju mogućnost veće potrošnje turista. Navedene kulturne ustanove baš kao ni manifestacije nisu osnovane poradi turizma ali turizam ima značajan utjecaj na njihovo osnivanje, rad i opstanak te kvalitetu rada. Manifestacije kao privlačni faktor imaju utjecaj na unapređenje turističke ponude u destinaciji zbog mogućnosti povećanje potrošnje turista u trgovinama i sličnim uslužnim djelatnostima, upravo jer su određene manifestacije privukle te turiste čija potrošnja je neophodna.

(https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Ambijentalni resursi su male ili velike prostorne cjeline stvorene od čovjekovoga rada i umijeća. U ambijentalne resurse ubrajaju se zračne i morske luke, urbane cjeline i prostori naselja i ostali dijelovi naselja. Ovi resursi kao samostalni imaju vrlo slabu estetsku privlačnost zbog svojih svojstava i znamenitosti i rijetko djeluju kao samostalni privlačni

faktori, nerijetko imaju veliku posjećenost turista te isto tako utječu na atraktivnost drugih resursa.

(https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Prema Čoriću (2019) turizam koristi prirodne i društvene resurse kako bi ispunio očekivanja turističkih posjetitelja. Prirodni resursi utječu na fiziološke funkcije čovjeka, a društveni resursi ostavljaju trag na psihičke funkcije čovjeka, tj. zadovoljavaju njegove kulturne potrebe. Turizam iskorištava prirodne i društvene resurse kako bi opravdao očekivanja turista. Prirodni resursi utječu na fiziološke funkcije čovjeka, a društveni resursi ostavljaju trag na psihičke funkcije čovjeka, tj. zadovoljavaju njegove kulturne potrebe. (file:///C:/Users/anama/Downloads/tm_coric_nina.pdf)

2.4. Funkcionalna struktura turističke resursne osnove

Osim temeljnih turističkih resursa, kao što su potencijalne i realne turističke atrakcije (turistička, atrakcijska osnova), funkcionalnu strukturu turističke resursne osnove čine i ostali izravni turistički resursi kao i neizravni turistički resursi. Za potrebe planiranja razvoja turizma i stvaranja turističkoga proizvoda, nužno je razjasniti i prikazati funkcionalnu strukturu turističke resursne osnove. Komponente funkcionalne strukture turističke resursne osnove su:

- temeljni turistički resursi;
- ostali izravni turistički resursi;
- neizravni turistički resursi.

Temeljni turistički resursi (turistička atrakcijska osnova):

- potencijalne i realne turističke atrakcije destinacije;

zbog njih turisti dolaze na neki lokalitet ili u neki kraj, a bez njih ne bi tamo ni moglo biti razvoja turizma. To je razlog da se temeljni turistički resursi smatraju najvažnijim činiteljem turističke ponude (atraktivni faktor) te im se pri planiranju razvoja turizma i stvaranju turističkoga proizvoda posvećuje osobita pozornost. (https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Ostali izravni turistički resursi rezultat su ranijega turističkoga i ugostiteljskoga djelovanja na području turističke destinacije i oni osiguravaju uvjete za udoban boravak i obavljanje odgovarajućih aktivnosti turista. Izravni turistički resursi su: turističko-ugostiteljski objekti, prateći turistički sadržaji, turistički kadrovi, turističke zone, turistička mjesta, turističke destinacije, turističke agencije, turistička organiziranost turističkoga mjesta i destinacije, turistički promidžbeni materijali, sustav turističkoga informiranja, turistička educiranost lokalnoga stanovništva, turistička atraktivnost susjednih destinacija.

(https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

Neizravni turistički resursi rezultat su organiziranoga djelovanja lokalnoga stanovništva u okviru zadovoljavanja svojih životnih i radnih potreba. Stanovnici koji su bolje razvijali i nje govali svoje mjesto i svoj kraj imaju veće šanse za razvoj turizma. Neizravne turističke resurse čine: očuvani okoliš, geoprometni položaj, prometna povezanost, turistička mjesta i destinacije s razvijenom komunalnom infrastrukturom (vodoopskrba, odvodnja, elektroopskrba, prometnice, fiksna telefonija, opskrba plinom, zbrinjavanje krutoga otpada i sl.) i objektima društvenoga standarda (trgovine, ambulante i opće bolnice, ljekarne, pošte, banke i servisi.)

(https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf)

2.5. O gradu Bjelovaru

Bjelovar se nalazi u središnjoj Hrvatskoj na obronku Bilogore, jedne od najnižih hrvatskih gora te se smjestio na nadmorskoj visini od 133 m. Omeđen je potocima Bjelovačka i Plavnica, koji se ulijevaju u Česmu. Površina grada Bjelovara iznosi 191,90 km², a broj stanovnika u samom gradu, prema Državnom zavodu za statistiku iznosi oko 24 351 prema popisu stanovništva iz 2021. godine što ga čini najvećim gradom županije te je ujedno i glavno središte Bjelovarsko-bilogorske županije. (Balog, 1985)

Grad Bjelovar je jedan od mlađih gradova u Republici Hrvatskoj za koji se ne zna točan datum nastanka, baš kao ni za grad Karlovac. Bjelovar je građen isključivo za vojne

potrebe austrijske vojske 1756. godine. Ta godina se ujedno smatra datumom nastanka Bjelovara iako povijest naseljavanja i nastanka imena grada seže mnogo dalje u prošlost.

Prvotno ime grada trebao je biti Novi Varaždin ali je ipak donesena odluka da se ovom mladom naselju dodijeli novo ime, Bjelovar. Ime grada etimološki je nejasno te postoji više inačica. Riječ Bjelovar vjerojatno dolazi od riječi „bel“ koja predstavlja koru hrasta i „var“ što označava laporastu zemlju tj. prirodno okruženje nastanka grada.

Ovaj grad ima specifično projektiran tlocrt renesansnoga tipa: pravilna četvorina ulica koje se križaju na velikom trgu pod pravim kutom. Glavni trg grada bio je predviđen za postrojavanje austrijske vojske koji je tek kasnije u civilnom razvoju grada postao uređeni zeleni trg. Građom svoje jezgre Bjelovar je dobio odličnu mogućnost za razvoj u funkcionalni grad koji je projektiran prema odrednicama idealnoga renesansnoga grada. Sam grad poznat je i privlačan zbog netaknute jezgre stvorene još tijekom osnutka prije više od dva stoljeća koja se nikada nije mijenjala. Grad, njegovi sakralni objekti i zgrade odišu ljepotama historicizma i secesije. Sredinom 16. stoljeća osnovana je Vojna Krajina namijenjena obrani od Turaka, koja je od 1627. godine postala zasebna austrijska pokrajina koju je kraljica Marija Terezija podredila upravi Beča. Iako mladi grad, koji još nije napunio ni tri stotine godina, Bjelovar nudi pregršt mogućnosti za razvoj turizma.

Osnovan je odlukom carice Marije Terezije, a tijekom vremena svoje sjedište našle su Bjelovarsko-bilogorska županija i Bjelovarsko-križevačka biskupija. Grad je prepoznatljiv po pravilnom rasporedu ulica, velikom i prostranom središnjem parku u kojem se nalazi glazbeni paviljon okružen četirima kipovima koji podsjećaju na vojnu upravu grada, a na lijep način povezuju prošlost i sadašnjost. Šetnja ulicama i ispijanje kave na Korzu, popularnoj šetnici, samo su neke od preporuka kako doživjeti Bjelovar. Ovo je grad rukometa, poznate prvosvibanjske budnice i multikulturalnosti.

Slika 1 Bjelovar iz zraka

Izvor: <https://www.bjelovar.hr/vazniji-dokumenti/> (31.08.2022.)

2.5.1. Glazbeni paviljon u bjelovarskom parku

U središtu bjelovarskoga parka nalazi se jedan od najvećih kamenih paviljona u Europi građen od bijeloga bračkoga kamena koji je projektirao bjelovarski arhitekt Zdenko Stričić. Sagrađen je tijekom 2. svjetskog rata, odnosno 1943. godine na mjestu na kojem je nekada bio zdenac. Paviljon danas dominira središnjim parkom svojom ljepotom i bjelinom te se na njemu cijele godine održavaju mnogobrojni zabavni, kulturni i drugi programi tj. Glazbeni paviljon danas je pozornica za brojna događanja te je jedno od omiljenih fotografiranja u gradu. (<https://grad-bjelovar.com/bjelovar/%C5%A1to-je-uop%C4%87e-bjelovarski-paviljon>)

Slika 2 Glazbeni paviljon

Izvor: http://www.hpdbilogora.hr/index.php/o_bjelovaru/razgldenica-sve-pochinje-s-glazbenim-paviljonom (31.08.2022.)

2.5.2. Katedrala svete Terezije Avilske

U središtu Bjelovara nalazi se katedrala sv. Terezije Avilske koja je od 2010. godine postala sjedište Bjelovarsko- križevačke biskupije, a proglasio ju je Papa Benedikt XVI. 5. prosinca 2009. godine. Katedrala je sagrađena 1772. godine. Na samom ulazu u katedralu istaknut je natpis da je ovu katedralu podignula osnivačica grada carica Marija Terezija te ju je ona posvetila svojoj zaštitnici Tereziji Avilskoj iz Španjolske. (Bjelovar i Bilogora, Turistička zajednica Bilogora Bjelovar)

Katedrala je građena u baroknom stilu. Glavni oltar katedrale posvećen je sv. Tereziji Avilskoj a preostala dva koja se nalaze pokraj, posvećeni su Blaženoj Djevici Mariji i sv. Josipu. Katedrala je proglašena spomenikom kulture te se nalazi pod zaštitom Hrvatskoga restauratorskoga zavoda. (<http://www.zupa-sta.hr/katedrala-4/>)

2.5.3. Terezijana

Terezijana je manifestacija koja se održava u spomen na Mariju Tereziju, osnivačicu grada Bjelovara, a ujedno je i simbol grada. Terezijana u nekoliko dana nudi različite koncertne nastupe, nastupe uličnih umjetnika, sportska natjecanja te ostale brojne sadržaje. Glavna svečanost ove priredbe je posjeta carice Marije Terezije carskom kočijom kroz glavnu gradsku jezgru praćena njezinom svitom još od Povijesne konjičke postrojbe bjelovarskih graničara Husara 1756. godine koja se uvijek najavljuje topom. Terezijana se održava svake godine u lipnju. Manifestacija Terezijana glavna je turistička, kulturna i zabavna priredba grada Bjelovara. Pokrenuta je 1996. godine pod organizacijom i vodstvom Turističke zajednice grada Bjelovara koja je nedavno dobila naziv Turistička zajednica Bilogora-Bjelovar.

Tijekom godina koncepcija priredbe je djelomično izmijenjena, a najviše izmjena se u organizaciji ove priredbe dogodilo 2009. godine. Sadržaji značajne kulturne i umjetničke vrijednosti odvijaju se u velikom i prostranom dvorištu gradske uprave, dok se nastupi pjevačkih zvijezda uz ugostiteljske ponude odvijaju u drugom dijelu grada, točnije u samom središtu na Trgu Eugena Kvaternika do kasnih večernjih sati. (<http://www.tzbbz.hr/manifestacije-bbz/bjelovar/terezijana>)

Umjetnička i kulturna ponuda u potpunosti je vezana uz organizaciju Turističke zajednice Bilogora-Bjelovar dok su nastupi poznatih estradnih zvijezda dio organizacije koncesionara za trgovačke i ugostiteljske usluge na Terezijani. Uz ponudu moderne glazbe i pjevačkih zvijezda, ostala glazbena događanja temelje se na koncepciji zasnovanoj na etno i retro glazbi koji se odvijaju u vremenu od tri dana. Uz glavne navedene sadržaje u ponudi su još i popratni sadržaji kao što je ponuda starih zanata i tradicijskih jela i pića poput poznatog bjelovarskoga sira „kvargl“ i sl. (<https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/terezijana/>)

Slika 3 Terezijana

Izvor: <http://www.tzbbz.hr/manifestacije-bbz/bjelovar/terezijana> (31.08.2022.)

2.5.4. BOK festival

Bjelovarski odjeci kazališta, poznatiji pod nazivom BOK fest kazališna je smotra tj. festival koji je poznat u cijeloj Republici Hrvatskoj i jedan je od značajnijih prepoznatljivosti grada Bjelovara koji datira od 2003. godine. Festival je u prve tri godine svoga postojanja vodila i organizirala event agencija Harma. BOK-fest su idejno osmislili afirmirani glumac Goran Navojec, Irena Hlupić – Rašo te Darko Hlupić uz pomoć gradskih struktura. Većina kazališnih predstava održava se u Domu kulture, Gradskom kazalištu i sportskoj dvorani. Osim predstava za djecu poznata pod nazivom Mali BOK-fest, koje se održavaju u veljači, odigravaju se i predstave za odrasle namijenjene nešto ozbiljnijoj publici i održavaju se krajem travnja i početkom svibnja. Tijekom BOK-festa održavaju se najpoznatije i najuspješnije predstave te su i strana kazališta nerijetko gosti ove priredbe. (<https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/bok-fest/>)

S godinama sa sve većim razvojem festivala, razvili su se brojni popratni događaji kao što su Rukometni BOK turnir, Retro party, Glumačka moto alka i Izložbe glumaca, koju glumci smatraju jedinstvena u svijetu. Glavni pokrovitelj BOK-festa je Grad Bjelovar, a glavni organizatori su Grad Bjelovar, Pučko otvoreno učilište i udruga Bjelovart. (<https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/bok-fest/>)

2.5.5. DOKUart

DOKUart je međunarodni festival dokumentarnoga filma koji se održava u Bjelovaru. Osnovan je 2006. godine a održava se svake godine u listopadu i traje tjedan dana. DOKUart je tijekom proteklih godina privukao brojne glumce, priznate umjetnike dokumentarnih filmova, prikazao je mnoštvo premjera hrvatskih, nagrađivanih uspješnica dokumentarnih filmova, kao i prestižnih europskih i svjetskih festivala dokumentarnih filmova. U svom začetku filmovi su se puštali u prostoru Doma kulture te po potrebi na inicijativu udruge DOKUart i izvan njega. Kasnije su se projekcije filmova odvijale u novoizgrađenoj kino dvorani Kulturnoga i multimedijskoga centra Bjelovar, koja je opremljena najnovijom digitalnom opremom te se tamo festival odvija i danas. Za DOKUart postoji samo jedna nagrada a to je Nagrada publike koja je u ulozi glavnoga kritičara. (<https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/dokuart/>)

Uz klasičan program, postoji i program za mlađu populaciju odnosno Mali DOKUart koji je sastavljen od dokumentarnih filmova za osnovnoškolce. Najbolji filmovi se novčano nagrađuju te ih škole koriste za unaprjeđenje medijske kulture u svojim obrazovnim programima. Jedan od osnovnih dijelova festivala također su i predavanja, okrugli stolovi, kao i posebne projekcije za srednjoškolce. Uz navedene sadržaje postoje i drugi popratni sadržaji kao što su projekcije dokumentaraca u malom, intimnom kinu DOKUbusu, kao i projekcija u različitim alternativnim prostorima, uoči, tijekom i nakon festivala. (<https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/dokuart/>)

2.5.6. Gradski muzej

Bjelovarski Gradski muzej nalazi se u samom središtu grada. To je muzej koji predstavlja „ustanovu pamćenja“ koja prikuplja, njeguje i čuva, obrađuje i javnosti interpretira i prezentira najdragocjenije i najvažnije uspomene stanovnika Bjelovara i njegovoga područja iz prošlosti. Osnivanju muzeja je prethodilo nekoliko značajnih zbirki: kolekcionara Heinricha Kamera, službenika Austrougarskih željeznica koji je često mijenjao lokaciju te Ivana Barešića, glazbenika i građevinskoga poduzetnika, sakupljača starina i počasnoga konzervatora Bjelovara i njegovoga kotara. Muzej je smješten u

starom gradskom poglavarstvu koje je sagrađeno 1832. godine. U prostoru muzeja nalazi se restauratorska radionica i knjižnica te tri prostora namijenjena izložbama: Galerija Nasta Rojc, Mala galerija i Galerija Koridor. Muzej ima pozornicu namijenjenu koncertima zabavne i klasične glazbe, kazališnim predstavama, promocijama knjiga te drugim umjetničkim i zabavnim događajima na otvorenom. (<http://www.gradski-muzej-bjelovar.hr/>)

Slika 4 Gradski muzej Bjelovar

Izvor: <http://www.tzbbz.hr/turisticka-ponuda/bjelovar/gradski-muzej-bjelovar>
(31.08.2022.)

2.5.7. Spomen – područje Barutana

Barutana se nalazi na samom ulazu grada Bjelovara u šumi Bedenik. Na tom području nalazilo se skladište Jugoslavenske narodne armije (JNA), odnosno ratne pričuve uoči Domovinskoga rata. U tadašnjem kompleksu nalazila su se tri skladišta: skladište ubojitih sredstava, materijalno-tehnička sredstva te intendantsko-tehnička sredstva čiju su glavninu činila tenkovska punjenja, ručno oružje i ručne bombe. Ovo iznimno važno skladište čuvala je takozvana „mrtva straža“, straža koja je imala ovlasti odmah djelovati vatrenim oružjem u slučaju ulaska u prostor skladišta i koristiti vojne pse. Prostor je bio omeđen dvostrukom ogradom između stražarskih mjesta razvučenih po stablima bujne hrastove šume. (<https://hrvatski-vojnici.hr/spomen-podrucje-barutana-1991-mjesto-sjecanja-na-11-heroja>)

Kako bi se onemogućilo spajanje neprijateljskih snaga, spriječilo presijecanje važnih cestovnih komunikacija i otklonila opasnost koja je iz neprijateljskih kasarni ozbiljno prijetila civilima, planom „Bilogora 91“ Glavnoga stožera Hrvatske vojske planirana je blokada vojnih objekata na Području Bjelovara. Major JNA, Milan Tepić nije pristajao na mogućnost dogovora ili predaje kasarne te je JNA postavila mine a sva tri skladišta bila su pripremljena za miniranje.

29. rujna 1991. godine skupina branitelja pokušala je ući na spomenuto područje sa sjeverne strane te su trojica branitelja poginula u otvorenoj pucnjava dok su se ostali nastavili kretati do skladišta. Major Milan Tepić je po svojoj zapovijedi dao minirati cijelo skladište, ali budući da su branitelji presjekli nekoliko postojećih veza, eksplodiralo je samo jedno, južno skladište od tri postojeća. Tako je umjesto 1700 tona eksploziva eksplodiralo samo njih nekoliko stotina. Pri eksploziji nastradala su osmorica branitelja. Od jačine eksplozije nastao je krater dubok 12 metara te je prva zona udarnoga vala uništila šumu hrasta u krugu od 60 metara te snažno oštetila drugu zonu u krugu od 150 metara. (<https://hrvatski-vojn timer.hr/spomen-podrucje-barutana-1991-mjesto-sjecanja-na-11-heroja>)

„Nakon događaja područje na Barutani nazivano je bjelovarskom Hirošimom. Danas su u novouređenom spomen-području postavljene klupe, nova rasvjeta, obnovljeno je pročelje kapelice i uređena staza duž koje su postavljene table s informativno-edukacijskim sadržajima te informacijama o vojnim akcijama u kojima su sudjelovali bjelovarski branitelji. No, možda najupečatljiviji dio je onaj gdje se nalazilo skladište i koje je sačuvano upravo onako kako je ostalo nakon velike eksplozije. Ruševine zidova građevina koje su tu bile, obezglavljena debla kojima je eksplozija odsjekla krošnje, ostali su kao sjećanje i opomena na zamrznut trenutak umiranja svega što je ovdje živjelo. Barutana je mjesto stalnoga sjećanja na hrabrost i žrtvu hrvatskih branitelja. Križevi i spomen-ploče poginulima u događaju 29. rujna 1991. godine nalaze se uokolo, točno na mjestima na kojima su pogođeni ljudi padali, i do njih vode spomen-staze.“ (<https://hrvatski-vojn timer.hr/spomen-podrucje-barutana-1991-mjesto-sjecanja-na-11-heroja>)

Slika 5 Spomen-područje Barutana

Izvor: <https://www.bjelovar.hr/pocela-obnova-spomen-podrucja-barutana/> (31.08.2022.)

2.5.8. Bjelovarski sajam

Bjelovarski sajam nastao je na temelju duge sajamske tradicije ovoga područja, duge čak više od 500 godina. Na ovom sajmu održavaju se dvije temeljne priredbe a to su Proljetni međunarodni bjelovarski sajam i Jesenski međunarodni bjelovarski sajam. Prostor na kojemu se održavaju sajmovi nalazi se u Gudovcu pored Bjelovara te se prostire na površini od oko 235 000 m². Temelj ovoga vrlo značajnoga sajma poznatoga u Bjelovaru ali i šire, predstavljanje je najnovijih dostignuća poljoprivredne proizvodnje i opreme, aukcije stoke, okrugli stolovi i predavanja kao dio održavanja sajmovi koji pridonose posjetu više od 50 000 posjetitelja iz svih krajeva Republike Hrvatske ali i svijeta. Tijekom godine odvija se i nekolicina specijaliziranih sajamskih priredbi te sajmovi automobila svaki tjedan. (Bjelovar i Bilogora, 2018) Neki od ostalih specijaliziranih sajmovi su: Proljetni sajam, Pčelarski sajam, Sajam malih životinja, konjičke priredbe, aukcije stoke, izložbe ratara, voćara i vinogradara, stručni skupovi, tjedni stočni sajmovi i drugo. (<https://bj-sajam.hr/o-nama/>)

Za potrebe održavanja navedenoga sajma, izložbenim potrebama uređeno je:

oko 6.000 m² zatvorenoga prostora, 1.600 m² nadstrešnica, 75.000 m² otvorenoga prostora, 5.000 m² objekata namijenjenih izložbi stoke te je uređeno i 90.000 m² parkirališnoga prostora. (<https://bj-sajam.hr/o-nama/>)

Slika 6 Jesenski međunarodni bjelovarski sajam

Izvor: <http://www.tzbbz.hr/manifestacije-bbz/bjelovar/jesenski-medunarodni-bjelovarski-sajam> (31.08.2022.)

2.6. O gradu Daruvaru

Grad Daruvar nalazi se u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji te je središnje naselje Poilovlja. To je prostor sjeveroistočnog prostora središnje Hrvatske i sjeveroistočni dio Bilogorsko-podravske regije. Visoko gorje Papuk odvaja ga od istočne Hrvatske. Dva važna čimbenika nastanka i razvoja grada su termalni izvori i plodno tlo te šumoviti predjeli. (Strugar, 1996)

Povijest Daruvara pod tim imenom je kratka, ali povijest naseljavanja toga područja nešto je duža te seže u srednji vijek i u antičko rimsko doba. Također, nastanak Daruvara kao naselja vezan je uz naselje Aquae Balissae (Jaka Vrela) kojega su izgradili Rimljani te je ono postalo vjersko i upravno središte plemena. (Medvedović, 2017)

Mnogobrojna arheološka nalazišta upućuju na to da su Rimljani u tadašnjem naselju izgradili Jupiterov i Silvanov hram, forum, mali amfiteatar i nekoliko termi, dok su ulice

ukrasili brončanim konjaničkim kipovima. Površinom se proteže na području od 6. 662 ha i površina iznosi 64,02 km² te ima 7.474 stanovnika prema popisu iz 2021. godine (DZS <https://popis2021.hr/>)

Nastanak Daruvara kao naselja pod drugim imenom povezan je s dolaskom Hrvata u 6. i 7. stoljeću. Turski napadi na ovom području uzrokovali su pustošenje područja te veliku seobu naroda u krajeve poput Republike Austrije i Republike Mađarske. Daruvar je najviše poznat kao centar lječilišnoga turizma, po razvijenom obrtu i malom poduzetništvu. Smatra se jednim od najljepše uređenih malih gradova u Hrvatskoj te ima zanimljivu povijesnu jezgru iz 19. stoljeća. (Balog, 2013)

Slika 7 Daruvar iz zraka

Izvor: <https://www.zvono.eu/sto-netko-pomisli-kada-se-kaze---daruvar-521>

(31.08.2022.)

2.6.1. Dvorac Janković

Budući da je od svih umjetnosti barok najzastupljeniji u sjevernoj i središnjoj Hrvatskoj, dvorac grofa Antuna Jankovića jedna je od najznačajnijih baroknih građevina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Nalazi se u središtu grada Daruvara te je zaštićeni spomenik kulture Republike Hrvatske 1. kategorije. Ovaj dvorac ima dugu tradiciju koja seže do 18. stoljeća, točnije od 1777. godine. Dvorac je izrazito značajan i privlačan zbog svog raskošnog smještaja, veličanstvenoga baroknoga perivoja i zvjerinjaka te se upravo

iz dvorca Janković razvilo okolno naselje. Pripada grupi trokrilnih dvoraca 18. stoljeća “U” oblika. U dvorcu se nalazi 60-ak soba i prostorija, koncertna dvorana i salon. Glavnom južnom pročelju ritam daje sedamnaest, a bočnim fasadama osam otvora, smještenih u polja omeđena pilastrima. Središnji rizalit južnoga pročelja s pet prozorskih osi, iza kojega se na katu nalazi glavni salon dvorca, s trokutastim završetkom ulazi u krovnište, a naknadno dobiva altanu na koju se izlazi iz glavnoga salona i odakle se pruža najljepši pogled na perivoj.

Slika 8 Dvorac Janković

Izvor: <http://www.tzbbz.hr/turisticka-ponuda/bjelovar/dvorac-jankovi> (31.08.2022.)

2.6.2. Lječilišni perivoj Julijev park

Lječilišni perivoj Julijev park jedan je od najznačajnijih, ali i najstarijih pejzažnih perivoja u unutrašnjosti Hrvatske te sadrži značajno raznolik spektar biljnih vrsta. Nastajanje parka je započelo u 18. stoljeću. Površina Lječilišnog perivoja iznosi 9,5 hektara. Vrlo važna značajka koja daje na značenju ovom parku su primjerci stabala starijih od 150 godina, cvjetni parteri, barokne stilske karakteristike te elementi engleskoga stila pejzaža. Osnova i koncepcija izgradnje te stil gradnje nisu se mijenjali od samoga početka parka, što je upravo razlog njegove velike povijesne i hortikulturene vrijednosti. Lječilišni perivoj se širio zajedno s izgradnjom kupki posebice za vrijeme Izidora i Julija Jankovića. U njemu se danas nalazi oko 60 biljnih vrsta. Ovaj Lječilišni perivoj obilježavaju stilske karakteristike baroka i elementi historicizma i već spomenuti

engleski stil pejzaža te je park, kao takav, i zaštićen. U kupališnom perivoju nalaze se zgrade izrazito velike povijesne kulturno-spomeničke vrijednosti koje datiraju iz 18.st., 19.st., i 20. stoljeća kao što su Antunove kupke, Ivanove kupke, Švicarske vile, Vile Arcadia i Centralno blatno kupalište. Pouzdano se zna da je temelj današnjih Daruvarskih toplica, koje se nalaze u Lječilišnom perivoju Julijev park, upravo kupalište koje su podigli Rimljani na mjestu gdje izvire topla voda. Antunove kupke i Ivanove kupke koje su bila razrušene u Domovinskom ratu sagrađene su na rimskim temeljima. Barokne šetnice okosnica su perivoja, a vode do maloga jezera na kojem se nalazi skulptura ždrala po kojem je Daruvar i dobio ime. (https://www.daruvarske-toplice.hr/hrvatski/sto-raditi-u-daruvaru_48/%20%E2%80%A2Manifestacije%20Daruvara,%20Visit%20Daruvar:%20http://www.visitdaruvar.hr/dogadjanja-1.aspx)

Slika 9 Lječilišni perivoj Julijev park

Izvor: <https://www.vecernji.hr/lifestyle/daruvarske-toplice-mjesto-po-mjeri-covjeka-1115903> (31.08.2022.)

2.6.3. Daruvarske toplice

Ljekovita termalna voda u srcu grada Daruvara od početaka se koristila za poboljšanje zdravlja i unaprjeđenje života. Navedeni resurs je bio i ostao temelj za razvoj turizma grada Daruvara te se smatra jednim od najvažnijih prirodnih resursa grada. Temelj razvoja lječilišnoga turizma na ovom području čini očuvani okoliš te kvalitetan splet prirodnih faktora i suvremenih postupaka koji se primjenjuju prilikom liječenja reumatskih bolesti, medicinske i sportske rehabilitacije. Također se primjenjuje liječenje upotrebom prirodnih ljekovitih čimbenika kao što su mineralno blato i termalna voda.

U gradu lječilištu, pod antičkim imenom „Aquae Balissae“ razvile su se današnje Daruvarske toplice a prosječna temperatura vode je 46,7 stupnjeva Celzijusa. (https://www.daruvarske-toplice.hr/hrvatski/o-nama_3/)

Slika 10 Daruvarske toplice

Izvor: <https://sites.google.com/site/toplicenizinskehrvatskexx/daruvarske-toplice>
(31.08.2022.)

2.6.4. Rimska park-šuma

U Blizini gradskoga trga u središtu grada i nedaleko od Daruvarskih toplica smještena je Rimska park-šuma. Rimska park-šuma bogata je raznolikim biljnim i životinjskim svijetom koji se prostire na površini od 20 hektara. U sklopu šume se nalazi još nekoliko važnih lokaliteta: Poučna staza, Židovsko groblje i Julius Brum.

Na poučnoj stazi nalazi se 19 tabli koje поближе opisuju prirodne, ekološke i kulturno-povijesne znamenitosti daruvarskoga kraja. U unutrašnjosti šume nalaze se posebne staze uređene šljunkom i označene znakovima te klupe. Židovsko groblje nalazi se na istočnoj strani Rimske šume i početke svoga nastanka kao bilježi od 19. stoljeća. Julius Brum ili Julijev izvor – izvor ljubavi najpoznatiji po mitu koji kaže da će se osoba zaljubiti ukoliko popije vodu s izvora. (https://www.daruvarske-toplice.hr/hrvatski/sto-raditi-u-daruvaru_48/%20%E2%80%A2Manifestacije%20Daruvara,%20Visit%20Daruvar:%20http://www.visitdaruvar.hr/dogadjanja-1.aspx)

2.6.5. Dani piva

Na području Daruvara tijekom stoljeća izmjenjivalo se i doseljavalo različito stanovništvo što je rezultiralo snažnim utjecajem na život stanovnika zapada Slavonije. Zbog različitih povijesnih okolnosti, današnji nacionalni sastav Daruvara je vrlo raznolik, a jedan od najsnažnijih utjecaja ima češka manjina. Svojom tradicijom i kvalitetom čeških piva, ova manjina dala je važan obol daruvarskoj gastronomskoj ponudi. Daruvarska pivovara koja je ujedno i simbol Daruvara osnovana je 1840. godine na imanju ranije spomenutoga grofa Jankovića. Pivovara od svoga osnivanja pa sve do danas djeluje na istom mjestu te se zbog toga smatra najstarijom pivovarom u Republici Hrvatskoj te je također posebna po proizvodnji piva prema češkoj tradiciji i tehnologiji. (<http://www.tzbbz.hr/dogadjanja-bbz/bjelovar/dani-piva-u-daruvaru>)

Kako bi svoje potrošače bolje upoznala s asortimanom svojih proizvoda, krajem kolovoza održavaju se Dani piva. Tijekom dva dana odvijanja ove manifestacije glavnu atrakciju čine pivske točilice koje posjetiteljima pružaju mogućnost isprobavanja mnogobrojnih različitih piva. Pored mogućnosti uživanja u različitim vrstama piva,

tijekom manifestacije odvijaju se brojni sporedni događaji poput kulturno-umjetničkih programa, koncerata domaćih i stranih izvođača te mogućnost uživanja u raznolikoj gastronomskoj ponudi. (<https://relaxino.com/dogadanje/pivovara-daruvar-dani-piva>)

Pored Staročeskog piva, najpoznatijega proizvoda Daruvarske pivovare, od 2014. godine pivovara nudi i *craft* liniju piva *5thElement*. U novijim turističkim programima pod nazivom „Beerlist“ – pivske i druge priče, posjetitelji i ljubitelji piva mogu naučiti nešto više o povijesti daruvarskoga piva i o pivu općenito. (Otkrij, osjeti, doživi... vodič kroz Bjelovarsko-bilogorsku županiju, 2019)

2.6.6. VINODAR – FESTIVAL VINA

Vinodar je Međunarodna izložba vina koju grad Daruvar organizira u suradnji s Turističkom zajednicom Daruvar-Papuk i Daruvarskom vinskom cestom od 1999. godine. Ovo je jedna od najznačajnijih i jedna od vrlo poznatih tradicionalnih događanja Daruvara, vinara i vinogradara. Festival vina daje mogućnost upoznavanja daruvarskoga kraja kroz vino i tradiciju proizvodnje vina. Osim vrhunskih vina, posjetiteljima omogućava upoznavanje mirisa i okusa tradicionalnih jela te pregršt zabavnoga i kulturno-povijesnoga programa. U kušaonici vina u Dvorcu Janković mogu se kušati vina koja su osvojila zlato i srebro na godišnjem ocjenjivanju vina. Osim toga moguće je posjetiti sajam tradicionalnih proizvoda i obrta na gradskom trgu. Tijekom trajanja ove manifestacije održavaju se i edukacijski programi kroz stručna predavanja i terenske radionice čija je glavna tema proizvodnja vina. (Okusi Bjelovarsko-bilogorskog kraja, Turistička zajednica Bjelovarsko bilogorske županije, 2019.) (<https://travelcroatia.live/event/vinodar-2022-najzabavniji-festival-vina/>)

3. HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

S obzirom na cilj i svrhu ovoga završnoga rada, prema prikupljenim podacima postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Ponuda turističkih atrakcija Bjelovara i Daruvara je bogata i raznovrsna

H2: Turisti su nedovoljno upoznati s turističkim atrakcijama Bjelovara i Daruvara

3.1. Metodologija istraživanja

Cilj istraživanja bio je prikupiti podatke koji pokazuju koliko ispitanici znaju o najpoznatijim turističkim resursima i atrakcijama za gradove Bjelovar i Daruvar. Ispitanici su bile osobe koje ne dolaze iz ova dva navedena grada kako bi se dobili podatci o tome koliko ljudi koji ne dolaze iz ova dva grada znaju o njima, koliko im se čine prepoznatljivim njihove atrakcije te kako ocjenjuju raznolikost njihove ponude i promocije na širem turističkom tržištu. Poznato je kako je primorski dio Hrvatske najatraktivniji kada je u pitanju turizam Republike Hrvatske, međutim, podatci tijekom zadnjih nekoliko godina pokazuju kako je posjećenost kontinentalnoga dijela Hrvatske u porastu. Samim time ovo istraživanje osmišljeno je kako bi anketa pokazala koliko ljudi generalno poznaju grad Bjelovar i Daruvar. Također, istraživanje pokazuje koji od ova dva grada bolje stoji na ljestvici atraktivnosti ispitanika te koji je od njih privlačniji za posjetiti. Uzorak ankete su osobe koje dolaze iz bilo kojega mjesta u Republici Hrvatskoj, osim Bjelovara i Daruvara. Uzorak se sastoji od cca 105 ispitanika te je istraživanje provedeno putem anketnoga upitnika kako bi se stekao uvid o njihovom poznavanju bjelovarskoga i daruvarskoga kraja, njihovoj percepciji i mišljenju koji grad je od njih uspješniji te promoviraju li se gradovi dovoljno dobro kao turističke destinacije. Istraživanje je započeto 4. lipnja 2022. i trajalo je do 20. kolovoza 2022. Istraživanje je provela sama autorica ovoga rada putem online anketiranja objavljenoga na društvenim mrežama. Anketu su ispunile osobe različite dobi i različitoga društvenoga statusa i obrazovanja. Upitnik se sastoji od 21 pitanja. U prvom dijelu postavljena su opća pitanja koja se odnose na podatke o ispitanicima i ta pitanja su bila obvezna. Nadalje su postavljena pitanja o razlozima zbog kojih ispitanici najčešće putuju, jesu li ikad posjetili Bjelovar, pitanja koje se odnose na njihovo poznavanje njegovih turističkih atrakcija te jesu li ikad posjetili Bjelovar. Zatim su postavljena pitanja istoga tipa koja su se odnosila

na Daruvar. U zadnjem dijelu ankete postavljena su pitanja koja daju odgovor na pitanje o percepciji ispitanika koji od ovih gradova je razvijeniji, koji bi radije posjetili te kako su zadovoljni njihovom turističkom ponudom. Sva obvezna pitanja bila su označena zvjezdicom dok ona koja nisu bila obvezna, nisu bila označena zvjezdicom.

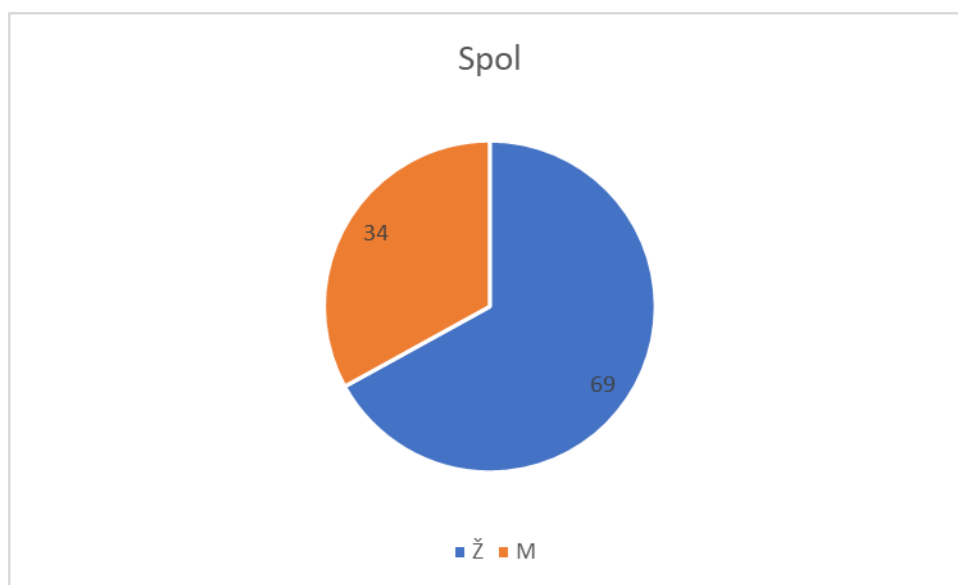
3.2. Rezultati istraživanja

Rezultati ankete izrađeni su u grafičkom i opisnom obliku na temelju 103 odgovora ispitanika.

1. Spol*

Od ukupno 103 odgovora 69 ispitanika su bili ženskoga spola, a 34 ispitanika su bili muškoga spola.

Grafikon 1: Spol ispitanika

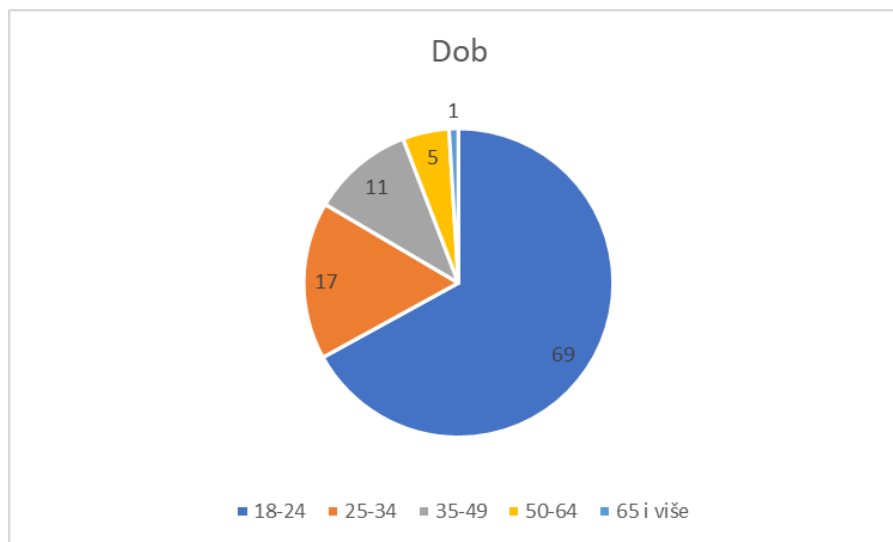

Izvor: Vlastita izrada autorice

2. Dob*

Najveći dio ispitanika pripada dobnom razredu od 18 do 24 godine, odnosno njih 69.

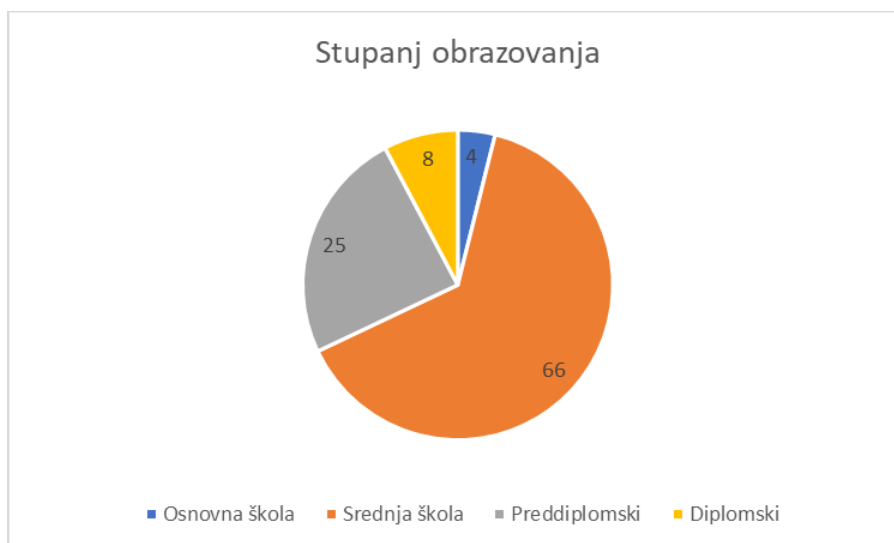
Grafikon 2: Životna dob ispitanika

Izvor: Vlastita izrada autorice

3. Molimo označite najvišu završenu školu, odnosno stupanj obrazovanja:*

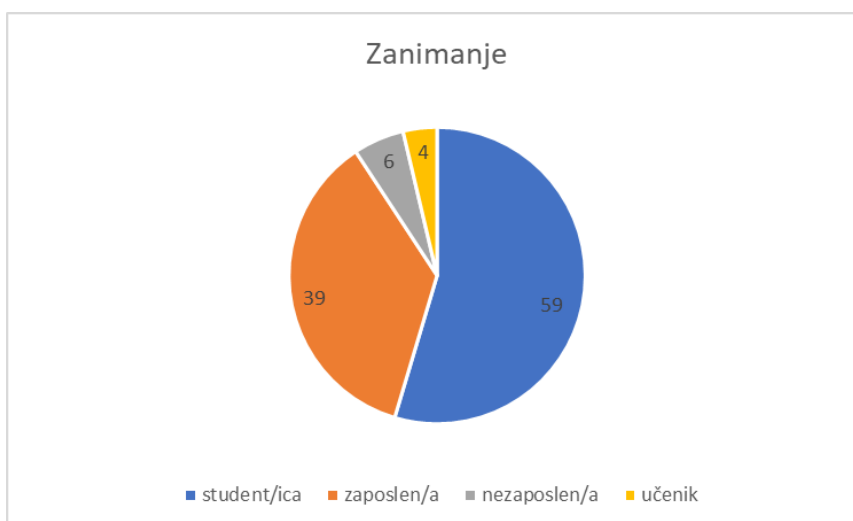
Najviše osoba, njih 66, označilo je srednju školu kao stupanj obrazovanja a 4 osobe označilo je da ima završenu samo osnovnu školu.

Grafikon 3: Stupanj obrazovanja

Izvor: Vlastita izrada autorice

4. Zanimanje*

Najviše ispitanika se izjasnilo kao studenti.

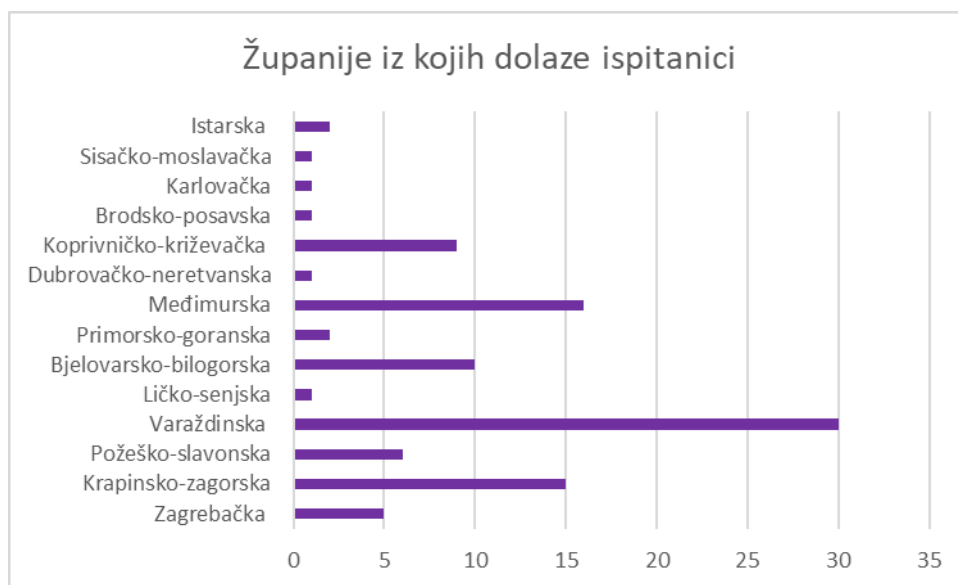
Grafikon 4: Zanimanje ispitanika

Izvor: Vlastita izrada autorice

5. Iz koje županije dolazite?*

Od ukupno 21 županije, u ovoj anketi zabilježeno je 14 različitih županija iz kojih dolaze ispitanici, a najveći broj ispitanika dolazi iz Varaždinske i Međimurske županije.

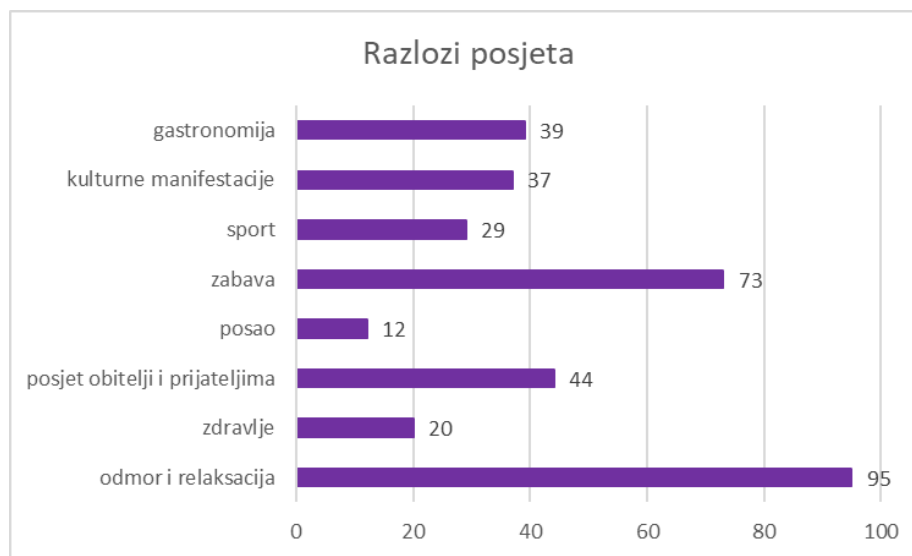
Grafikon 5: Mjesto stanovanja-županija

Izvor: Vlastita izrada autorice

6. Koji su Vaši razlozi zbog kojih se odlučujete na putovanje?*

Ovo pitanje bilo je postavljeno s mogućnošću višestrukoga odgovora. Najveći broj ispitanika naveo je odmor i relaksaciju kao glavni razlog putovanja, zatim zabavu, a najmanji broj ispitanika naveo je posao kao razlog putovanja,

Grafikon 6: Razlozi putovanja

Izvor: Vlastita izrada autorice

7. Koliko ste upoznati s turističkom ponudom Bjelovara?*

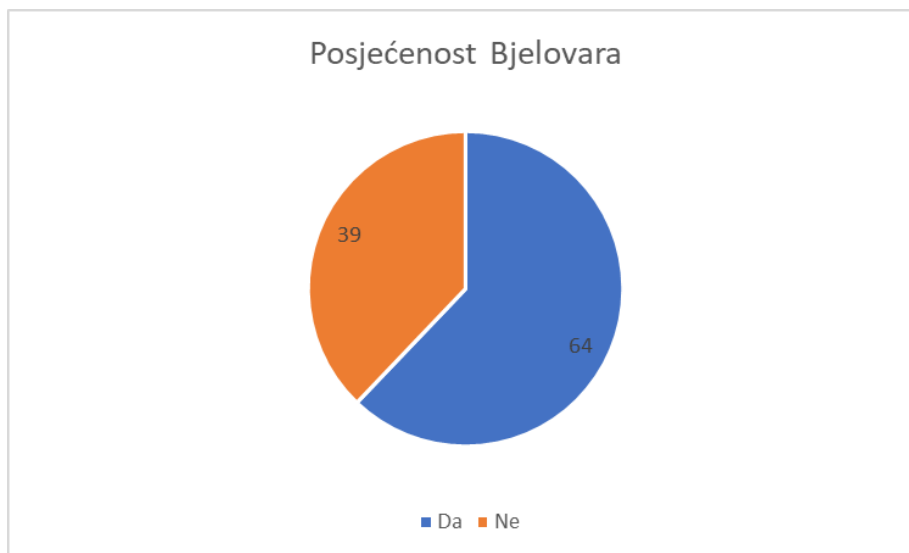
Na ovo pitanje trebalo je odgovoriti tako da se ocijeni poznavanje turističke ponude Bjelovara ispitanika s mogućnošću ocjena od 1 do 5. Ocjena 1 označava da uopće nisu bili upoznati s ponudom, a ocjena 5 da su izrazito bili upoznati. Podjednak broj ispitanika označio je odgovor na ovo pitanje ocjenama 1, 2 i 3.

Grafikon 7: Upoznatost s turističkom ponudom Bjelovara

Izvor: Vlastita izrada autorice

8. Jeste li ikad posjetili Bjelovar?*

Većina ispitanika odgovorilo je da su posjetili Bjelovar, njih 64, a njih 39 da nikad nisu posjetili ovaj grad.

Grafikon 8: Posjećenost Bjelovara

Izvor: Vlastita izrada autorice

9. Jeste li ikad odsjeli u kojem smještajnom objektu na području Bjelovara?*

Više od trećine ispitanika nikad nije odsjelo u smještajnom objektu u Bjelovaru.

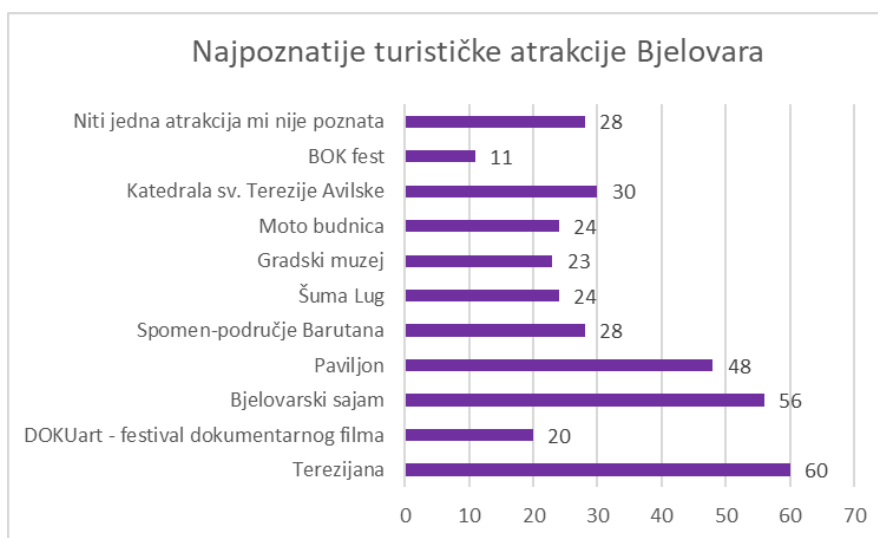
Grafikon 9: Posjećenost smještaja u Bjelovaru

Izvor: Vlastita izrada autorice

10. Koji od sljedećih turističkih atrakcija grada Bjelovara su vam poznate?*

Kao najpoznatija atrakcija na ovo pitanje označena je manifestacija Terezijana i Bjelovarski sajam, dok je najmanje poznata atrakcija BOK fest.

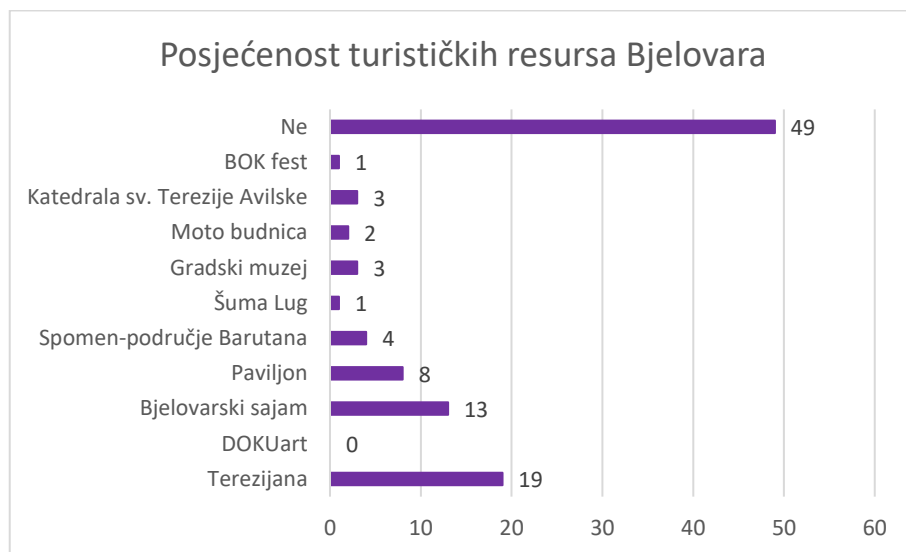
Grafikon 10: Najpoznatije turističke atrakcije Bjelovara

Izvor: Vlastita izrada autorice

11. Jeste li ikada posjetili neku od navedenih turističkih atrakcija Bjelovara i koju?

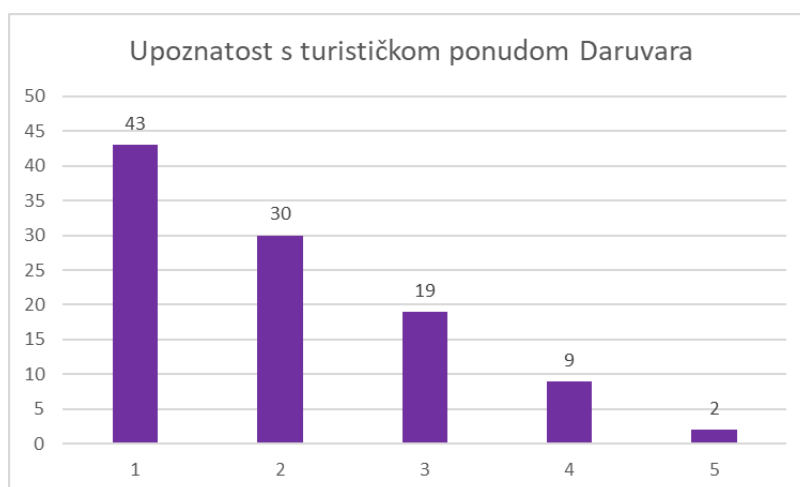
Na ovo pitanje ispitanici su mogli izabrati više opcija te je najviše ispitanika istaknulo da nikad nisu posjetili niti jednu atrakciju, a najposjećenije atrakcije su Terezijana i Bjelovarski sajam.

Grafikon 11: Posjećenost turističkih resursa Bjelovara

Izvor: Vlastita izrada autorice

12. Koliko ste upoznati s turističkom ponudom Daruvara?*

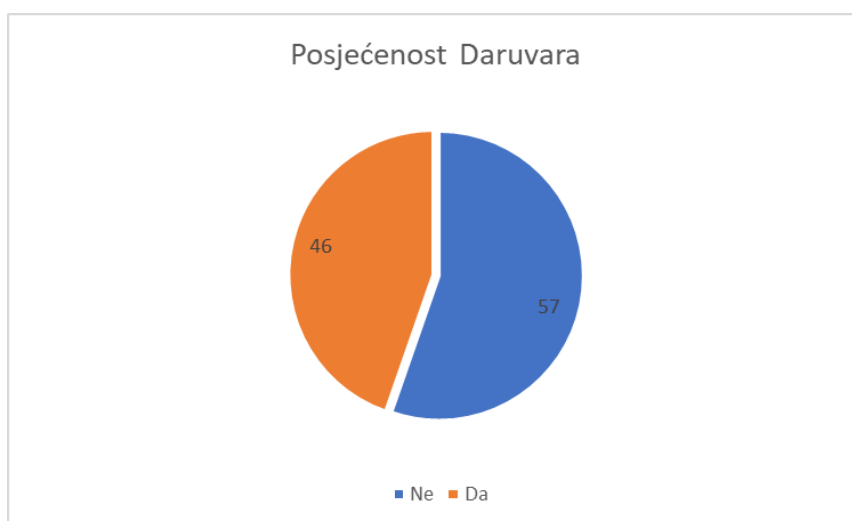
Na ovo pitanje trebalo je odgovoriti tako da se ocijeni poznavanje turističke ponude Bjelovara ispitanika s mogućnošću ocjena od 1 do 5. Ocjena 1 označava da uopće nisu bili upoznati s ponudom a ocjena 5 da su izrazito upoznati. Najviše ispitanika označilo je upoznatost s ponudom Daruvara ocjenom 1.

Grafikon 12: Upoznatost s turističkom ponudom Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

13. Jeste li ikad posjetili Daruvar?*

57 ispitanika izjasnilo se da nikad nisu posjetili Daruvar dok je 46 označilo da su posjetili Daruvar.

Grafikon 13: Posjećenost Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

14. Jeste li ikad odsjeli u kojem smještajnom objektu na području Daruvara?*

Samo 10 ispitanika je označilo da je odsjelo u nekom smještajnom objektu u Daruvaru.

Grafikon 14: Posjećenost smještaja u Daruvaru

Izvor: Vlastita izrada autorice

15. Koje od sljedećih turističkih atrakcija grada Daruvara su vam poznate?*

Najpoznatijom atrakcijom Daruvara ispitanici smatraju Daruvarske toplice i Dane piva, dok najmanje poznatom atrakcijom smatraju Dane češke kulture.

Grafikon 15: Najpoznatije turističke atrakcije Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

16. Jeste li ikad posjetili neku od navedenih turističkih atrakcija Daruvara i koju?

Većina ispitanika nikad nije posjetila niti jednu atrakciju Daruvara.

Grafikon 16: Posjećenost turističkih resursa Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

17. Koji od ova dva grada je po vašem mišljenju turistički razvijeniji?*

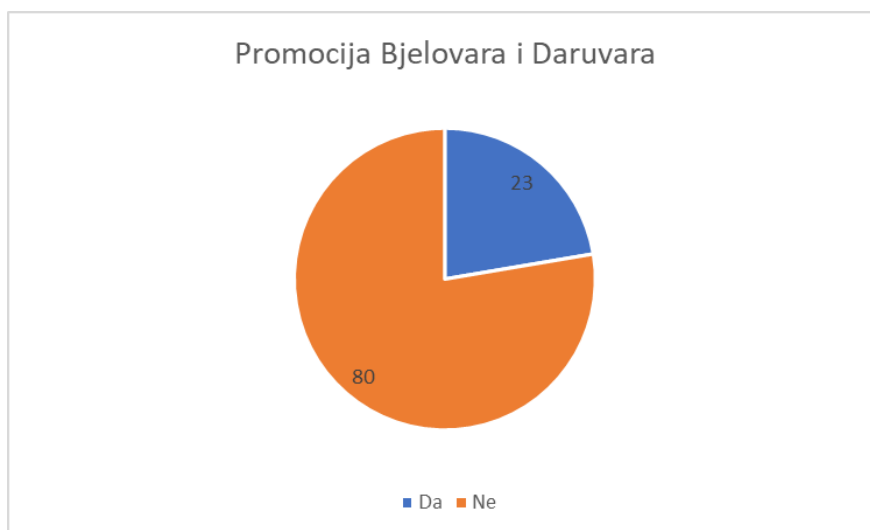
Na ovo pitanje bilo je potrebno da ispitanici označe koji grad smatraju razvijenijim u smislu turističke ponude. 67 ispitanika smatra da je Bjelovar bolje turistički razvijen, dok 36 ispitanika smatra da je Daruvar bolje turistički razvijen.

Grafikon 17: Bolja turistička razvijenost između Bjelovara i Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

18. Smatrate li da se turistička ponuda Bjelovara i Daruvara dovoljno promovira?*

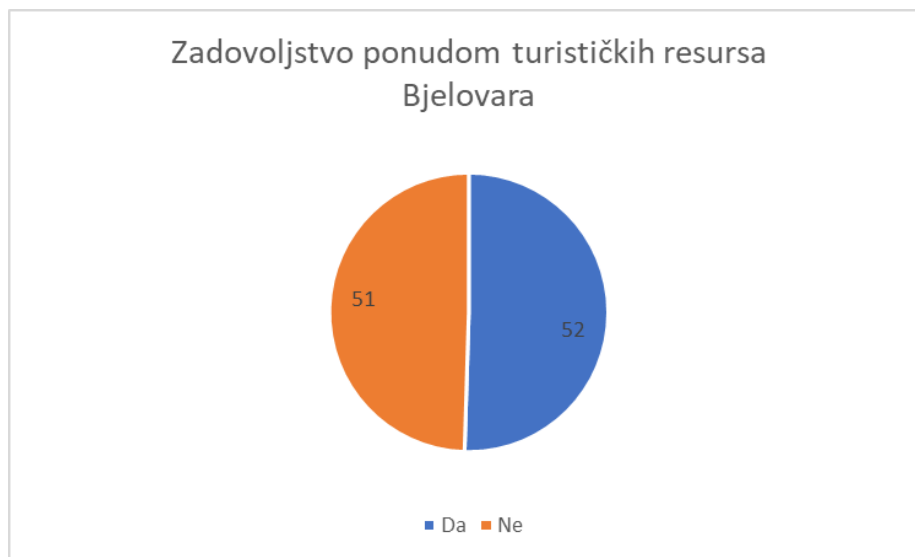
Velika većina ispitanika smatra da se Bjelovar i Daruvar ne promoviraju dovoljno.

Grafikon 18: Promocija Bjelovara i Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

19. Smatrate li da Bjelovar nudi dovoljno turističkih resursa?*

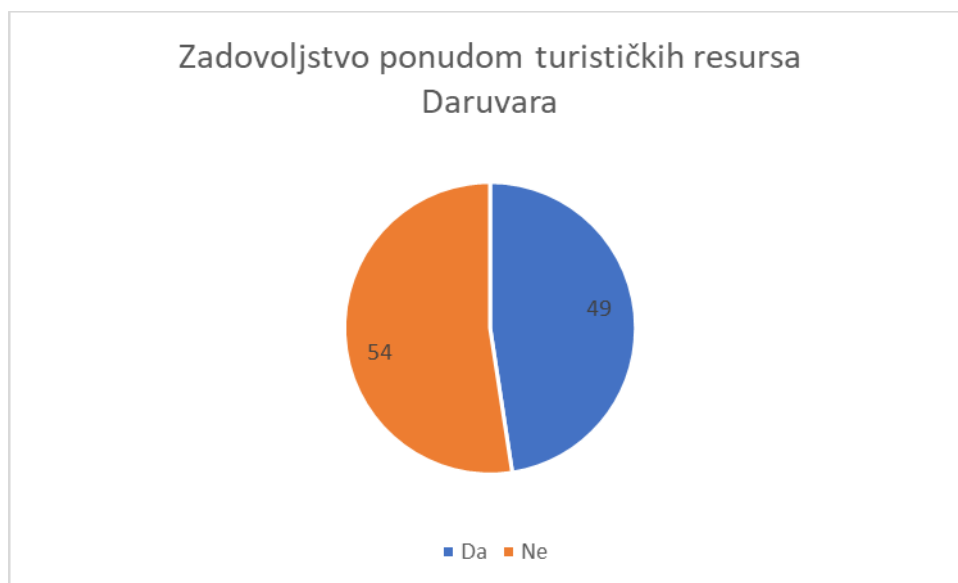
52 osobe smatraju da Bjelovar nudi dovoljno turističkih resursa, a 51 ispitanik smatra da ne nudi dovoljno turističkih resursa.

Grafikon 19: Zadovoljstvo ponudom turističkih resursa Bjelovara

Izvor: Vlastita izrada autorice

20. Smatrate li da Daruvar nudi dovoljno turističkih resursa?*

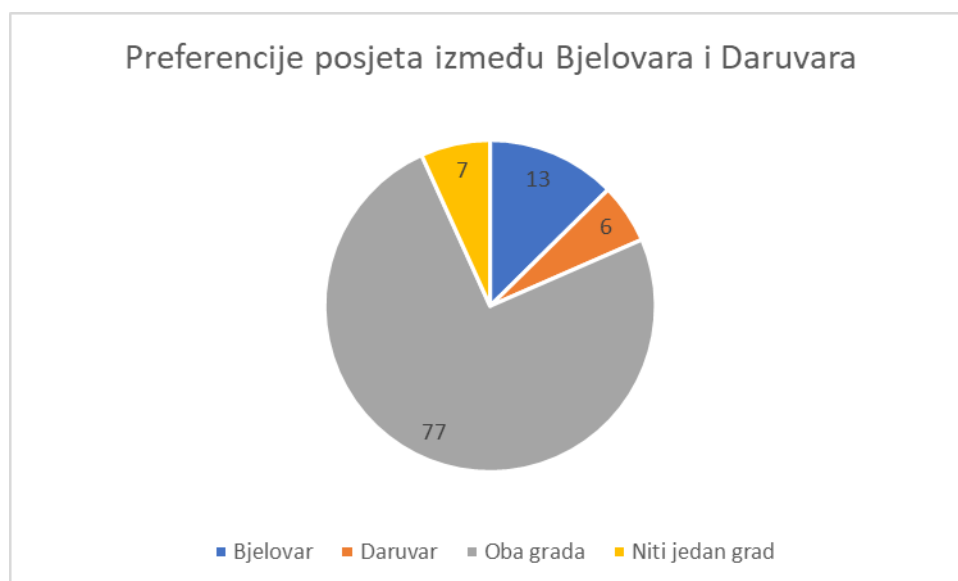
Za razliku od Bjelovara, većina ispitanika odnosno njih 54 smatra da Daruvar ne nudi dovoljno turističkih resursa a 49 ispitanika smatra da nudi dovoljno.

Grafikon 20: Zadovoljstvo ponudom turističkih resursa Daruvara

Izvor: Vlastita izrada autorice

21. Najradije bih posjetio/la....?*

Kao odgovor na ovo pitanje bilo je potrebno da ispitanici odaberu bi li posjetili Bjelovar ili Daruvar, oba grada ili niti jedan grad. Najviše ispitanika je izrazilo želju da posjeti oba grada, dok je najmanji broj osoba izrazilo želju da posjeti samo grad Daruvar.

Grafikon 21: Preferencije posjeta

Izvor: Vlastita izrada autorice

3.3. Ograničenja istraživanja

Tijekom procesa provođenja istraživanja došlo je do određenih poteškoća prilikom prikupljanja, obrade i izrade rezultata istraživanja. Većina ispitanika pripada dobnoj skupini između 18 do 24 godina što ukazuje na to da su ispitanici izrazito mladi te da bi rezultati istraživanja možda bili drugačiji da ispitanici iz uzoraka nisu bili tako mladi. Sljedeća poteškoća proizlazi iz činjenice da je većina ispitanika iz Varaždinske županije te neke županije nisu bile pokrivena odgovorima jer nije bilo ispitanika iz određenih županija unatoč činjenici da je anketa bila postavljena na društvenim mrežama. Značajnim ograničenjem smatra se nedovoljno poznavanje ponude Bjelovara i Daruvara, njihova slaba posjećenost i slaba promocija oba mjesta. Unatoč promociji koju ispitanici smatraju slabom, prema mišljenju ispitanika, turistička ponuda Bjelovara je zadovoljavajuća, dok ponuda grada Daruvara nije zadovoljavajuća.

3.4. Turistički promet Bjelovara i Daruvara za 2019.g., 2020.g., 2021. godinu

Prema tablicama iz sustava eVisitor vidljiv je očekivan pad broja dolazaka i noćenja u gradu Bjelovaru tijekom godina 2020. i 2021. u odnosu na 2019. godinu zbog situacije uzrokovane pandemijom Corona virusa 2020. godine. Bjelovar bilježi solidne rezultate dolazaka koji za 2019. godinu iznosi ukupno 7.992 te broj ostvarenih noćenja koji iznosi 25.241. Međutim, broj ostvarenih dolazaka tijekom 2020. godine drastično pada na 3.755, a broj noćenja na 17.091, a uzrok je virus COVID-19 koji je uzrokovao krizu na mnogim poljima svjetskih razmjera. U 2021. godini vidljiv je minimalan napredak i povećanja broja dolazaka koji za navedenu godinu iznosi 4.916, dok noćenja iznose 18.677.

Tablica 1: Dolasci i noćenja za Bjelovar 2019., 2020., 2021.

Vrsta turista	2019.			2020.			2021.		
	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka
Domaći	4.568	12.911	2,83	2.503	9.102	3,64	3.267	10.437	3,19
Strani	3.424	12.330	3,60	1.252	7.989	6,38	1.649	8.240	5,00
Ukupno	7.992	25.241	3,16	3.755	17.091	4,55	4.916	18.677	3,80

Izvor: sustav eVisitor: <https://www.evisitor.hr/eVisitor/hr-HR/Report/Statistics?source=https%3A%2F%2Fwww.evisito>.

Nadalje, prema podacima sustava eVisitor u gradu Daruvaru vidljivo je da broj dolazaka u 2019. godini iznosi 13.604, a broj ostvarenih noćenja 54.766. Corona kriza uzrokovala je pad dolazaka i noćenja baš kao i u Bjelovaru te je u 2020. ostvareno 6.143 dolazaka i 30.605. U 2021. godine vidljiv je napredak u broju dolazaka turista u iznosu od 9.825 dolazaka te 48.285 ostvarenih noćenja, što nije puno manje od ostvarenih dolazaka i noćenja u rekordnoj 2019. godini.

Tablica 2: Dolasci i noćenja za Daruvar 2019.g., 2020.g., 2021. godine

Vrsta turista	2019.			2020.			2021.		
	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka	Dolasci	Noćenja	Prosječno trajanje boravka
Domaći	10.531	44.986	4,27	5.192	25.454	4,90	8.329	38.483	4,62
Strani	3.073	9.780	3,18	951	5.151	5,42	1.496	9.802	6,55
Ukupno	13.604	54.766	4,03	6.143	30.605	4,98	9.825	48.285	4,91

Izvor: sustav eVisitor: <http://www.visitdaruvar.hr/statistika.aspx>

Usporedbom podataka može se doći do zaključka na kojega navodi vrlo uočljiva razlika u broju posjetitelja tijekom 2019.g., 2020.g., i 2021. godine, koja ukazuje da Daruvar stoji mnogo bolje prema svim brojčanim pokazateljima. Razlika u prikazanim podacima ukazuje da je Daruvar atraktivnija destinacije nego Bjelovar te da je na karti hrvatskoga turizma u uvjerljivoj dominaciji u odnosu na Bjelovar. Iako se prema rezultatima ankete očekivalo da će Bjelovar biti taj koji ima prednost u odnosu na Daruvar, usporedba prometa pokazala je obrnutu situaciju. Najposjećenija atrakcija grada Daruvara su Daruvarske toplice koje privlače glavninu turista te su upravo one značajan faktor koji čini razliku u broju posjetitelja između ova dva grada.

4. ZAKLJUČAK

S obzirom na rezultate anketnoga istraživanja, mogućnosti koje ima Bjelovar prema mišljenju ispitanika, solidno su iskorištene jer otprilike podjednak broj ispitanika smatra da je ponuda ovoga grada zadovoljavajuća dok otprilike jednaka polovica smatra da turistička ponuda nije dovoljno raznovrsna i zadovoljavajuća. Rezultati ukazuju na to kako Daruvar stoji lošije od Bjelovara prema percepciji ispitanika i njihovoj ocjeni koji je od ova dva grada uspješniji u privlačenju turista. Bjelovar i Daruvar, gradovi središnje Hrvatske ipak se smatraju najbolje razvijenim gradovima u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Prema anketi jasno se može vidjeti da ni Bjelovar, niti Daruvar nisu česte destinacije koje turisti posjećuju i koje žele posjetiti što dovodi do zaključka da su te destinacije nedovoljno atraktivne i da je potrebno unaprijediti ponudu oba grada. Problem leži u nedovoljnom broju znamenitosti, atrakcija i smještajnih kapacitete te zbog toga nisu dovoljno konkurentni na turističkom tržištu Republike Hrvatske. Strategiju razvoja potrebno je razviti i temeljito isplanirati za oba grada što pokazuju i brojke sustava eVisitor. Unatoč rezultatima ankete prema kojima Bjelovar stoji bolje u turizmu, brojevi su na strani Daruvara te pokazuju značajnu razliku u broju noćenja za sve tri istraživane godine. Najveća razlika u broju dolazaka ostvarena je 2019. godine koja je prethodila svjetskoj pandemiji, a razlika iznosi 5.612 zabilježenih dolazaka. Baš kao što Daruvar prednjači u broju dolazaka, također je u boljem položaju nego Bjelovar i kada je riječ o broju noćenja. U ovom slučaju najveća razlika iznosi 29.608, a ostvarena je 2021. godine koja općenito pokazuje značajan porast u odnosu na kriznu 2020. godinu. Daruvar je zbog svog glavnoga resursa, Daruvarskih toplica, ostvario ovakvu prednost nad Bjelovarom. Daruvarske toplice koje ostvaruju više prihoda od svih ostalih objekata grada zajedno, zasigurno je najdragocjeniji resurs ovoga grada stoga je sasvim sigurno potrebno i dalje nastaviti ulagati u ovaj resurs kako bi njegova privlačnost samo rasla. Što se tiče Bjelovara, njegove najznačajnije atrakcije je manifestacija Terezijana, koja svoje porijeklo vuče još iz vremena osnivačice samoga grada, carice Terezije. Upravo zbog šarolikoga programa ponude u kojem se može pronaći od svega po malo, ova manifestacija koja se održava u lipnju svake godine privlači velik broj posjetitelja. S druge strane, značajan resurs je i Bjelovarski sajam u Gudovcu koji privlači turiste iz cijeloga svijeta na drugačiji način. Oba grada moraju ozbiljno poraditi na promociji svojih

resursa koji upravo zbog nedovoljno učinkovite promocije ne mogu ostvariti značajniji udio u prihodima na turističkom tržištu kontinentalne Hrvatske. Kako bi gradovi privlačili značajniji udio turista, potrebno je uložiti trud i napore kako bi se ponuda unaprijedila, a turističke želje i potrebe zadovoljile jer ova dva grada kontinentalne Hrvatske zaslužuju bolje mjesto na ljestvici prioriteta posjetitelja Hrvatske, ali i šire.

5. LITERATURA

1. Balog Z. (2013). Gradovi kontinentalne Hrvatske-stil grada-tragovima identiteta hrvatskih gradova. Veda. Križevci. str 126
2. Bartoluci M. (2013). Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva, Školska knjiga, Zagreb. str. 162
3. Bartoluci M., Čavlek N. i urednici (1998) Turizam i sport. Fakultet za fizičku kulturu sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet sveučilišta u Zagrebu, Zagrebački velesajam. Zagreb. str. 36
4. Bartoluci M. i suradnici (2021). Menadžment sportskog turizma i njegovih srodnih oblika. Narodne novine. Zagreb. str. 44
5. Bjelovar i Bilogora (2022). Turistička zajednica Bilogora. Bjelovar
6. Bjelovarski sajam. O nama: <https://bj-sajam.hr/o-nama> (30.05.2022)
7. Blažeković S. (1985). Bjelovar, SIZ kulture, Bjelovar. str.7.
8. Čavlek N., Prebežac D. (2011). Turizam: ekonomske osnove i organizacijski sustav, Školska knjiga, Zagreb. str. 125
9. Čorić, N., (2019). Upravljanje atrakcijama u turizmu. Završni rad. Šibenik: Veleučilište u Šibeniku: file:///C:/Users/anama/Downloads/tm_coric_nina.pdf
10. Čorluka G. (2019). Organizacija turizma. Nastavni materijali. Sveučilišni odjel za stručne studije: Sveučilište u Splitu: https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Organizacija%20turizma%20-%20Goran%20%C4%86orluka.pdf
11. Daruvarske toplice. O nama: https://www.daruvarske-toplice.hr/hrvatski/o-nama_3/ (22.05.2022)
12. Daruvarske toplice. Što raditi u Daruvaru: https://www.daruvarske-toplice.hr/hrvatski/sto-raditi-u-daruvaru_48/%20%E2%80%A2Manifestacije%20Daruvara,%20Visit%20Daruvar:%20http://www.visitdaruvar.hr/dogadjanja-1.aspx (31.05.2022)
13. Daruvar voli život. Daruvar pozicija: O Daruvaru: <http://www.visitdaruvar.hr/o-daruvaru-1.aspx> (30.05.2022)
14. DOLASCI I NOĆENJA TURISTA U 2021. Državni zavod za statistiku: <https://popis2021.hr/> (03.08.2022)

15. Grad Bjelovar. BOK fest: <https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/bok-fest/> (01.06.2022)
16. Grad Bjelovar. DOKUart: <https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/dokuart/> (30.05.2022)
17. Grad Bjelovar. Terezijana: <https://www.bjelovar.hr/o-bjelovaru/manifestacije/terezijana/> (20.05.2022)
18. Gradski muzej Bjelovar. Osnivanje muzeja: http://www.gradski-muzej-bjelovar.hr/index.php/o_muzeju/osnivanje-muzeja (03.06.2022)
19. Gradski muzej Bjelovar. Struktura muzeja: http://www.gradski-muzej-bjelovar.hr/index.php/o_muzeju/struktura-muzeja (03.06.2022)
20. Katedralna župa svete Terezije Avilske Bjelovar: <http://www.zupa-sta.hr/katedrala-4/> (31.05.2022)
21. Kotler P., Bowen J.T., Makens J.C. (2006) Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, MATE, Zagreb, str 726
22. Medvedović M. (2017) Upravljanje prirodnom i kulturnom resursnom osnovom u turizmu na primjeru BBŽ. Zadar
23. Poslovni turizam. Bjelovar - Središnja Hrvatska: <https://www.poslovniturizam.com/destinacije/bjelovar/16/> (1.06.2022)
24. Puljizević, L. (2020). Domovinski rat: "Barutana 1991." – mjesto sjećanja na 11 heroja. Hrvatski vojnik, 614. Dostupno na: <https://hrvatski-vojn timer.hr/spomen-podrucje-barutana-1991-mjesto-sjecanja-na-11-heroja> (02.06.2022)
25. Relaxino Wellnesssport holiday portal. Pivovara Daruvar/Dani piva: <https://relaxino.com/dogadanje/pivovara-daruvar-dani-piva> (22.08.2022)
26. Strugar V. (1996). Bjelovarsko-bilogorska županija, Bjelovarsko-bilogorska županija. Bjelovar. str 46.
27. Travel Croatia Live. Vinodar 2022 – najzabavniji festival vina: <https://travelcroatia.live/event/vinodar-2022-najzabavniji-festival-vina/> (01.06.2022)
28. Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije. Dani piva u Daruvaru: <http://www.tzbbz.hr/dogadanja-bbz/bjelovar/dani-piva-u-daruvaru> (02.06.2022)
29. Otkrij, osjeti, doživi... vodič kroz Bjelovarsko-bilogorsku županiju. (2019). Turistička zajednica Bjelovarsko-bilogorske županije. Bjelovar

30. Valčić M. (2009). Hrvatska umjetnost u europskom kontekstu. Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom na javnost „Baltazar Adam Krčelić“. Zaprešić. str. 119
31. Vukonić B. (2010). Turizam budućnost mnogih iluzija. Visoka poslovna škola Utilus. Plejada. Zagreb. str. 88
32. Vukonić B. (1987). Turizam i razvoj. Školska knjiga. Zagreb. str 35
33. Vukonić B., Čavlek N. (2001). Rječnik turizma. Masmedia. Zagreb. str. 93

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Spol ispitanika.....	30
Grafikon 2. Dob ispitanika.....	31
Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika.....	32
Grafikon 4. Zanimanje ispitanika.....	32
Grafikon 5. Županije iz kojih dolaze ispitanici.....	33
Grafikon 6. Razlozi putovanja ispitanika.....	34
Grafikon 7. Upoznatost ispitanika s turističkom ponudom Bjelovara.....	34
Grafikon 8. Posjećenost Bjelovara	35
Grafikon 9. Odsjedanje ispitanika u smještajnim objektima Bjelovara.....	35
Grafikon 10. Turistički resursi Bjelovara s kojima su ispitanici upoznati.....	36
Grafikon 11. Turistički resursi Bjelovara koje su ispitanici posjetili.....	37
Grafikon 12. Upoznatost ispitanika s turističkom ponudom Daruvara.....	37
Grafikon 13. Posjećenost Daruvara od	38
Grafikon 14. Odsjedanje ispitanika u smještajnim objektima Daruvara.....	39
Grafikon 15. Turistički resursi Daruvara s kojima su ispitanici upoznati.....	39
Grafikon 16. Turistički resursi Daruvara koje su ispitanici posjetili.....	40
Grafikon 17. Mišljenje ispitanika koji grad turistički razvijeniji.....	41
Grafikon 18. Mišljenje ispitanika o promociji Bjelovara i Daruvara.....	41
Grafikon 19. Mišljenje ispitanika o turističkoj ponudi Bjelovara.....	42
Grafikon 20. Mišljenje ispitanika o turističkoj ponudi Daruvara.....	43
Grafikon 21. Mišljenje ispitanika koji grad bi najradije posjetili.....	43

POPIS TABLICA

Tablica 1 Dolasci i noćenja za Bjelovar 2019., 2020., 2021.....	44
Tablica 2 Dolasci i noćenja za Daruvar 2019., 2020., 2021.....	45

POPIS SLIKA

Slika 1 Bjelovar iz zraka.....	14
Slika 2 Glazbeni paviljon	15
Slika 3 Terezijana	17
Slika 4 Gradski muzej Bjelovar.....	19
Slika 5 Spomen-područje Barutana	21
Slika 6 Jesenski međunarodni bjelovarski sajam	22
Slika 7 Daruvar iz zraka	23
Slika 8 Dvorac Janković.....	24
Slika 9 Lječilišni perivoj Julijev park.....	25
Slika 10 Daruvarske toplice.....	26

PRILOG ANKETA

Ovaj anketni upitnik provodi se u svrhu prikupljanja podataka i izrade analize Završnoga rada na temu "Turistički resursi Bjelovara i Daruvara".

Podatci prikupljeni ovim upitnikom koristit će se na povjerljiv način u svrhu izrade navedenoga

istraživanja. Za popunjavanje ovoga upitnika potrebno je okvirno 5 minuta vašega vremena. Anketa je anonimna, stoga vas molim da na pitanja odgovarate iskreno.

Hvala vam na izdvojenom vremenu.

Anamaria Grgić,

Preddiplomski studij Menadžmenta turizma, Međimursko veleučilište u Čakovcu

1. Spol: *

M

Ž

2. Dob:*

18-24

25-34

35-49

50-64

65 i više

3. Molimo označite najvišu završenu školu, odnosno stupanj obrazovanja:*

Bez škole

1-4 razreda osnovne škole

Osnovna škola

Srednja škola

Preddiplomski

Diplomski

Poslijediplomski

Ostalo

4. Zanimanje:*

Učenik/ica

Student/ica

Zaposlen/a

Nezaposlen/a

Umirovljenik/ica

Ostalo

5. Iz koje županije dolazite?*

6. Koji su Vaši razlozi zbog kojih se odlučujete na putovanje?*

Odmor i relaksacija

Zdravlje

Posjet obitelji i prijateljima

Posao

Zabava

Sport

Kulturne manifestacije

Gastronomija

Ostalo

7. Koliko ste upoznati s turističkom ponudom Bjelovara?*

uopće nisam upoznat/a

1

2

3

4

5

izrazito sam upoznat/a

8. Jeste li ikad posjetili Bjelovar?*

Da

Ne

9. Jeste li ikad odsjeli u kojem smještajnom objektu na području Bjelovara?*

Da

Ne

10. Koji od sljedećih turističkih atrakcija grada Bjelovara su Vam poznate?*

Terezijana

DOKUart - festival dokumentarnog filma

Bjelovarski sajam

Paviljon

Spomen-područje Barutana

Šuma Lug

Gradski muzej

Motobudnica

Katedrala sv. Terezije Avilske

BOK fest

Niti jedna atrakcija mi nije poznata

11. Jeste li ikada posjetili neku od navedenih turističkih atrakcija Bjelovara i koju?

12. Koliko ste upoznati s turističkom ponudom Daruvara?

uopće nisam upoznat/a

1

2

3

4

5

izrazito sam upoznat/a

13. Jeste li ikad posjetili Daruvar?*

Da

Ne

14. Jeste li ikad odsjeli u kojem smještajnom objektu na području Daruvara?*

Da

Ne

15. Koji od sljedećih turističkih atrakcija grada Daruvara su Vam poznate?*

Dvorac Janković

Lječilišni perivoj Julijev park

Daruvarske toplice (u sklopu Lječilišnog perivoja Julijev park)

Najstariji Ginko biloba u Hrvatskoj

Rimska park- šuma

Crkva Presveto Trojstvo

Dani piva u Daruvaru

Cvjetni sajam

Dan češke kulture

Vinodar - festival vina

Moto susreti i moto alka

Niti jedna atrakcija mi nije poznata

16. Jeste li ikad posjetili neku od navedenih turističkih atrakcija Daruvara i koju?

17. Koji od ova dva grada je po Vašem mišljenju turistički razvijeniji?*

Bjelovar

Daruvar

18. Smatrate li da se turistička ponuda Bjelovara i Daruvara dovoljno promovira?*

Da

Ne

19. Smatrate li da Bjelovar nudi dovoljno turističkih resursa?*

Da

Ne

20. Smatrate li da Daruvar nudi dovoljno turističkih resursa?*

Da

Ne

21. Najradije bih posjetio/la....?*

Bjelovar

Daruvar

Oba grada

Niti jedan grad